Środa, 16 września 1936 - Nr. 166
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

10 stron

DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY

10 GR.

OBAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.868

Trzeba wierzyć we własne siły

„Przed Polską stoją wielkie możliwości"

Przemówienie p. wicepremiera Kwiatkowskiego na konferencji informacyjnej w Ministerstwie Skarbu

Warszawa 15. 9. (PAT). W dniu 15 b. m. w **Min. Skarbu** rozpoczęła się **KONFERENCJA INFORMACYJNA,** którą zagaił **p. Wicepremier inż. E. Kwiatkowski** następującym przemówieniem:

„W imieniu własnym i w imieniu moich kolegów, pp. ministrów resortów gospodarczych, dziękuję Sz. Panom za przyjęcie naszego zaproszenia i przybycie na konferencję, w której pragniemy omówić kilka zasadniczych tematów, wiążących instytucje państwowe i prywatne życie gospodarcze w jedną organiczną całość.

Znajdujemy się obecnie w tak WAŻNYM PUNKCIE EWOLUCJI GOSPODARCZEJ, iż zasłużylibyśmy na ostre potępienie przyszłości, gdybyśmy chcieli dziś toczyć spory małostkowe na temat, kto, czym i w jakim stopniu przyczynił się do niewątpliwej poprawy ogólnego położenia ekonomiczn. Polski.

Ustalmy fakt: **sytuacja nasza jest nadal bardzo daleka od pomyślnej tym nie mniej cechuje ją wyraźne PIĘTNO POPRAWY i to poprawy dość wielostronnej.**

Ale nie w tym leży istota rzeczy. Będziemy mogli wspólnie stwierdzić **szereg niewątpliwych objawów tak dodatnich, iż przed pół rokiem nie mogły one mieć znamion realizmu.** Dziś stały się faktem, ale zarazem na tle wydarzeń i na tle sytuacyj międzynarodowych i wewnętrznych, fakty te straciły nieco na swym ciężarze gatunkowym.

Gdy dawniej ewolucja gospodarcza pozytywna lub negatywna przekształcała się na długiej fali zjawisk i czasu, to współcześnie **idziemy naprzód lub wstecz w postępach konjunktury nagłymi skokami.**

Stoimy przed możliwością „skoku wzwyż"

I dziś — wedle mojego rozumienia i odczucia sprawy, stoimy **przed możliwością dokonania wyraźnego i mocnego SKOKU WZWYŻ.** Sama sytuacja — polityczna i gospodarcza, zewnętrzna i wewnętrzna — wymaga od nas na przeciąg najbliższego — może nie zbyt długiego okresu — byśmy byli **szczególnie mądrzy, wewnętrznie silni, zrównoważeni, sharmonizowani i energiczni w działaniu.**

Mamy szczególnie **korzystne i pozytywne założenia i duże możliwości do wygrania.** Niejedną z przeszkód rozwoju usunęła nam na chwilę sama sytuacja. **Rolnictwo ogólnie się wzmacnia, a polskie rolnictwo ma szczególnie korzystne perspektywy. Konsumcja wewnętrzna i handel zewnętrzny mają dziś lepsze warunki rozwoju. Uświadomienie potrzeby rozbudowy przemysłu w Polsce pogłębiło się.** Ze źródła miarodajnego i autentycznego przedstawiciele życia gospodarczego mogą dowiedzieć się, że **nietylko dziś ale i jutro ich pracy gospodarczej, pracy twórczej i społecznie wartościowej jest pewne i nie narażone na żadne wyskoki niedojrzałych, nieprzemyślanych, czy nieprzedyskutowanych publicznie decyzji.**

PODSTAWY STAŁOŚCI NASZEJ WALUTY WZMACNIAJĄ SIĘ coraz wyraźniej, rynek pieniężny powoli ale systematycznie odbudowuje się, zjawia się inicjatywa prywatna w zakresie inwestycji gospodarczych, zjawia się tu i ówdzie powrót do rentowności, a objawy te — o ile tylko nie posiadają niezdrowej spekulacji — rząd wita z zadowoleniem i z uznaniem.

Polityka zdrowego rozsądku

Możnaby zdefiniować, iż **pragniemy prowadzić politykę gospodarczą „zdrowego rozsądku",** politykę wzmacniającą siły gospodarcze narodu polskiego i całego społeczeństwa, związanego z twórczą pracą ekonomiczną w państwie. **Przeciwstawiamy się hasłu „jakoś to będzie",** przeciwstawiamy się wszelkim pomysłom, że drogą kuglarstwa można stworzyć jakieś wartości pozytywne i trwałe.

Przeciwstawiamy się tendencjom rozrostu etatyzmu wszędzie tam, gdzie inicjatywa prywatna chce i może wypełniać niezbędne dla państwa funkcje ekonomiczne w sposób zgodny z wymogami nowoczesnego życia. Przeciwstawiamy się **wreszcie wszelkiej anarchii i wszelkiej robocie destrukcyjnej zarówno gospodarczej jak i politycznej i wzywamy całe społeczeństwo do współdziałania w czynnej walce z sianiem zamętu w Polsce. A współdziałanie to musi być wyraźne i aktywne.**

Byłoby objawem skrajnie pożałowania godnym, **gdybyśmy w obecnej sytuacji i otwierających się możliwości nie wykorzystali w całej pełni dla wzmocnienia ekonomicznego najszerszych warstw ludności w Polsce.**

Jesteśmy rządem całej Rzplitej i pracujemy z najlepszą wolą i najwyższym solidarnym wysiłkiem, by odrobić to wszystko, co stało się fatalnym wytworem długotrwałego kryzysu.

Pracujemy oczywiście nie w imię korzyści czy chwały jakiejś grupy ludzi, ale w imię zabezpieczenia przyszłości Polski — możliwie najlepszej w tym niespokojnym i skłóconym świecie.

Żaden jednak rząd nie dokona cudu odrodzenia w środowisku biernem lub słabem.

Praca, energia, talent uczciwość są podstawą rozwoju państw i społeczeństw.

POLSKA ZNALAZŁA SIĘ OBECNIE W WYJĄTKOWEJ SYTUACJI, zezwalającej na znaczne poprawienie jej położenia gospodarczego, ale to założenie wymaga niezwykłej solidarności wysiłku i trochę wiary we własne siły.

Solidarność wysiłku może i musi być oparta o świadomość celów polityki gospodarczej.

Ponieważ omawianie zasad teoretycznych często zaciemnia sprawę, przeto pragnę zilustrować linie naszych dążeń na konkretnych wynikach działalności dotychczasowej.

Stąd powstała myśl o dzisiejszej konferencji informacyjnej i swobodnie dyskusyjnej.

Na pełniejszą syntezę przyjdzie niebawem czas w okresie sesji budżetowej.

Za pośrednictwem panów apelujemy do wielu obywateli Rzplitej, by w wytrwałym codziennym wysiłku gospodarczym mnożyli prawa indywidualne i zbiorowe Polski.

Narada na Zamku

z udziałem gen. Rydza-Śmigłego

Warszawa, 15. 9. (PAT.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dn. 14 września po południu **na łącznej audiencji Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych gen. Śmigłego-Rydza, p. prezesa Rady Ministrów gen. dr. Sławoj Składkowskiego, p. wicepremiera inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego i p. ministra Spr. Zagranicznych Józefa Becka.**

(ch) **Warszawa,** 15. 9. (Tel. wł.) Wedle krążących pogłosek, przedmiotem ostatniej narady na Zamku były **zagadnienia gospodarcze i polityki zagranicznej.**

Ostatnia narada odbyła się wczesną wiosną, jeszcze wtedy, gdy premierem był M. Zyndram-Kościałkowski. Obecnie w skład biorących udział w naradzie wszedł po raz pierwszy wicepremjer **inż. E. Kwiatkowski.**

Aeronauci polscy

dziś odlecą do Archangielska

Moskwa 15. 9. (PAT). Lotnik sowiecki, który wyleciał dziś z **Małosójki** na spotkanie **aeronautów polskich,** widział ich o g. 11.30 (czasu moskiewskiego) w odległości 10 klm. od wioski Pering-Jezioro. Ostatnie 10 klm. lotnicy przebyli pieszo w bardzo trudnym terenie. Odległość 21 klm. od wioski Pering-Jezioro do Malosujki lotnicy nasi odbyli **końmi.**

W środę kpt. **Janusz** i por. **Brenk** odlecą samolotem z Małosujki do Archangielska. Lotnicy nasi dlatego posuwali się tak wolno, iż przez cały czas pokonywać musieli na swej drodze poważne trudności, wynikające z niezwykle ciężkiego terenu.

Według ostatnich wiadomości, kpt. Janusz i por. Brenk przybyli we wtorek o godzinie 19 (czasu moskiewskiego) do Małosujki, gdzie zatrzymali się na noc. Obaj lotnicy są zdrowi i czują się dobrze.

Kraków - Lwów

Drugi etap raidu lotniczego dokoła Polski

Kraków 15. 9. (PAT). Dziś o godz. 8-ej rano nastąpił z lotniska krakowskiego **start do 4-go etapu w locie dokoła Polski.** Maszyny startowały w odstępach 6-minutowych w liczbie 30.

Etap Kraków—Lwów, prowadzący przez szereg miejscowości podgórskich jest jednym z najcięższych.

Ze Lwowa lotnicy startują **do Stanisławowa** i z powrotem po czym grupowo lecą do Warszawy.

Lwów 15. 9. (PAT). Dziś o godz. 13.31 przybyły na lotnisko lwowskie pierwsze maszyny, biorące udział w 6-ym krajowym konkursie lotniczym. Wylądowały maszyny o numerze konkursowym 25 z aeroklubu gdańskiego oraz nr. konkursowy 27 z aeroklubu krakowskiego. Lecą niej. pilot Tyrała i inż. Bezdek.

Na lotnisku we Lwowie piloci uzupełnią zapasy paliwa i po przenocowaniu jutro rano nastąpi start do dalszego etapu **Lwów—Stanisławów—Brzeżany—Lwów.**

Min. Bastid w Berlinie

Po konferencji z Schachtem — wyjazd do Paryża

Berlin, 15. 9. (PAT.) W godzinę po przyjeździe min. Bastid'a do Berlina, powrócił z Norymbergii drł Schacht, który wrócił z Norymbergi dr. Schacht, który złożył wizytę francuskiemu ministrowi przemysłu i handlu i zaprosił go na śniadanie. Bastid opuścił Berlin wieczorem, udając się wprost do Paryża.

Oferta Hitlera

pod adresem Francji

Paryż 15. 9. (PAT). Berlińscy korespondenci dzienników paryskich donoszą, że jakoby kanclerz Hitler po swych przemówieniach norymberskich zamierzał wystąpić w najbliższym czasie pod adresem Francji z nową „ostateczną propozycją pokojowej współpracy".

Ppłk. dypl. Kowalewski wiceministrem w Prezydium Rady Ministrów?

(ch) **Warszawa,** 15. 9. (Tel. wł.) Wedle niesprawdzonych pogłosek, do kierowania Biurem Akcji i Planowania ma być powołany dotychczasowy attache wojskowy w Bukareszcie ppłk. dypl. Kowalewski. Urzędować on będzie w charakterze wiceministra w Prezydium Rady Ministrów.

Rząd hiszpański opuszcza Madryt!

Czyżby już było tak źle?

Sevilla, 15. 9. (PAT.) Radiostacja powstańcza komunikuje, że wojska rządowe, ewakuując San Sebastian, zamordowały 8 chorych znajdujących się w tamtejszym szpitalu. Władze narodowe zidentyfikowały 450 trupów, pomiędzy którymi znajduje się konsul finlandzki w San Sebastian.

Wedle doniesień ze źródeł powstańczych, rząd madrycki postanowił **opuścić stolicę i przenieść się do Walencji.**

Pod znakiem Reichswehry

Pokaz nowoczesnej wojny na uroczystościach norymberskich

Norymberga, 14. 9. (PAT) Uroczystości norymberskie kończą się pod znakiem wojska. Dzień wczorajszy wykazać miał przed światem, że na każde skinienie kanclerza bez wahania pójdą jego bojowcy partyjni. **Dziś Norymberga manifestuje zespolenie narodu, partii i armii pod rozkazami Adolfa Hitlera.**

Od wczesnego rana zapełniły się trybuny honorowe na Zeppelinwiese. Na uroczystość przybyli: głównodowodzący sił zbrojnych i minister wojny **marszałek Blomberg,** dowódca armii lądowej **gen. Fritsch,** dowódca marynarki wojennej **admirał Raeder,** dowódca lotnictwa gen. **Goering** oraz jego zastępca **gen. Milch.**

Punktualnie o godz. 8 przeleciało nad Zeppelinwiese w szyku bojowym **400 samolotów,** które dokonały szeregu ewolucyj. W międzyczasie na polu zgromadziły się liczne **oddziały artylerji przeciwlotniczej.** Odbył się **pokaz ataku i obrony przeciwlotniczej,** obserwowany z napięciem przez tłumy widzów. Następnie odbyły się **pokazy kawalerii, artylerii i oddziałów zmotoryzowanych,** a wreszcie, po wkroczeniu na plac innych oddziałów, zademonstrowano obecnym w sposób niezwykle realistyczny **nowoczesną walkę lądową** przy akompaniamencie dział, karabinów ręcznych i maszynowych.

Wszystkie oddziały wojskowe przegrupowały się następnie **do defilady przed kanclerzem.** Na plac wkroczyły **poczty honorowe ze 112 sztandarami dawnej armii niemieckiej.** Wkrótce potem odbyło się **wręczenie nowych sztandarów bojowych,** nadanych przez kanclerza w dniu 16 marca 1936 r. Wręczali sztandary dowódcom pułków głównodowodzący każdego z 4 rodzajów broni przy dźwiękach marsza i salutach armatnich. **100.000 masa widzów** powstawała przytem z miejsc, salutując sztandary pozdrowieniem hitlerowskiem.

Po zakończeniu tej ceremonii marszałek Blomberg oświadczył: „Żołnierze, wspomnijmy w tej chwili człowieka, który nadał nam te sztandary, a do którego przywiązani jesteśmy z niezachwianą wiernością. Adolf Hitler, wódz i kanclerz Rzeszy, najwyższy dowódca niemieckich sił zbrojnych, narodu niemieckiego i ojczyzny „Sieg Heil".

Okrzyk ten powtórzyło wojsko i widzowie przy dźwiękach hymnów niemieckich.

W ramach dzisiejszych uroczystości wojskowych **wygłosić ma przemówienie do armii kanclerz Hitler.**

Mowa Hitlera do armii

W godzinach popołudniowych przybyli na Zeppelinwiese wszyscy najwyżsi dostojnicy rządowi i partyjni, dyplomacja i liczni attaches wojskowi. W pobliżu pola krążył sterowiec **„Hindenburg".**

O godz. 14 nadleciała **eskadra ciężkich samolotów bojowych,** po czym odbywały się znowu pokazy wszystkich rodzajów broni. Po ich zakończeniu **wszedł na mównicę kanclerz Hitler.** Mowy jego słuchano w całych Niemczech. Wszystkie oddziały wojskowe w Rzeszy, zgodnie z rozkazem Marszałka Blomberga, zgromadziły się o tej porze przed głośnikami radiowymi.

Mowa kanclerza nie zawierała tym razem oskarżeń przeciwko wrogom Trzeciej Rzeszy oraz ostrzegawczych apelów pod adresem pozostałego świata. Poza tym rysem zasadniczym mowy było podkreślenie związku narodu, armii i partii.

„Po raz pierwszy — mówił kanclerz do żołnierzy — powiewają przed wami sztandary pułkowe Nowej Rzeszy. Już ten obraz zewnętrzny uwydatnia przemianę, jaka dokonała się w Niemczech. Przemiana ta jest wynikiem wielkiej pracy wychowawczej i nie mniej wielkiej pracy na wszystkich polach gospodarstwa narodowego. Ofiarna ta praca poszłaby na marne, gdyby Rzesza nie była w stanie obronić pokoju wewnętrznego i zewnętrznego. Wy, żołnierze, powołani jesteście przez naród nie po to, by służyć jakimś lekkomyślnym eksperymentom przesadnego szowinizmu, lecz po to, by stać na straży pracy całego narodu i na straży Niemiec. Gdy widzę was tutaj, czuję i wiem, że straż ta sprosta wszelkim niebezpieczeństwom i wszelkim pogróżkom".

Nawiązując do tradycji armii niemieckiej i „załamania się Niemiec z powodu upadku politycznego", kanclerz oświadczył:

„Niemcy są znowu godne swych żołnierzy, a wiem, że wy godni będziecie dzisiejszej Rzeszy. W poważnych chwilach nie będzie wśród nas wahań i tchórzostwa, bo wiemy wszyscy, że tchórze nie obronią wolności i że przyszłość należy tylko do mężnych".

Dalej kanclerz mówił o obowiązkach wobec ojczyzny, przy czym wspominając o 2-letniej służbie wojskowej zaznaczył, że młodzież niemiecka wyniesie z niej duży pożytek dla zdrowia i charakteru. Kanclerz zapewnił wreszcie, że armia cieszy się miłością całego narodu i w końcu wezwał wszystkich Niemców do wzniesienia okrzyku na cześć Niemiec.

Pan Prezydent Rzplitej doktorem honoris causa Uniwersytetu Pozn.

W dniu 4 października rb. odbędzie sie inauguracja roku akademickiego na Uniwersytecie w Poznaniu. W dniu tym nastąpi również uroczystość wręczenia dyplomu doktorskiego honoris causa Panu Prezydentowi Rzplitej, prof. Ignacemu Mościckiemu. Pan Prezydent na tę uroczystość przybędzie do Poznania.

P. Wojewoda Pom. Raczkiewicz członkiem kapituły orderu Odrodzenia Polski

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4. 4. 1921 r. o ustanowieniu orderu Odrodzenia Polski (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 137) dekretem z dnia 5. 9. 1936 r. powołał Pana Wojewodę Pomorskiego, Władysława Raczkiewicza, w charakterze członka do kapituły tego orderu na okres trzechletni szóstej kadencji.

Pan Wojewoda Pomorski, Władysław Raczkiewicz, był członkiem kapituły orderu Odrodzenia Polski w poprzednich pięciu kadencjach, to jest od chwili ustanowienia wspomnianego orderu.

Obecnie skład kapituły, oprócz Pana Wojewody Raczkiewicza, stanowią: 1) gen. dyw. Leon Berbecki, inspektor armii; 2) Bernard Chrzanowski, senator; 3) prof. dr. Wacław Makowski, wicemarszałek senatu; 4) gen. dyw. w st. sp. Aleksander Osiński, senator; 5) Wacław Sieroszewski, senator; 6) gen. dyw. Kazimierz Sosnkowski, inspektor armii; 7) gen. broni Lucjan Żeligowski, poseł na Sejm.

Wyjazd p. wojewody Raczkiewicza do Warszawy

Wczoraj wyjechał na kilka dni do Warszawy w sprawach służbowych p. wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz.

P. Wojewoda weźmie m. in. udział w posiedzeniu prezydium Światowego Związku Polaków, którego — jak wiadomo — jest prezesem.

Stanowisko Małej Ententy w polityce międzynarodowej

Bratislawa. Dziś zakończyła się w Bratisławie konferencja ministrów spraw zagranicznych, t. zw. stałej rady państw Małej Ententy. O uchwałach, jakie zapadły na tej konferencji, min. Krofta wydał dla prasy następujący komunikat:

1) Po dokładnym zbadaniu sytuacji ogólnej i wszystkich zagadnień, specjalnie interesujących trzy zaprzyjaźnione państwa, stała rada stwierdza, **że polityka Małej Ententy nie ulegnie zmianie i pójdzie nadal w kierunku, jaki został ustalony na ostatnim posiedzeniu stałej rady w Białogrodzie na początku maja br. Państwa Małej Ententy będą prowadziły nadal politykę tradycyjną, a mającą na celu obronę pokoju powszechnego i własne bezpieczeństwo.** Zostaną one nadal wierne idei współpracy pokojowej zarówno w dziedzinie politycznej, jak i gospodarczej i są zdecydowane pracować dla urzeczywistnienia tej idei ze wszystkimi państwami, wykazującymi dobrą wolę w tym kierunku.

ZDECYDOWANA POKOJOWOŚĆ.

2) Jednym z głównych czynników tej polityki pozostanie dla Małej Ententy Liga Narodów. Pomimo trudności, w jakich się obecnie Liga znajduje, wszystkie trzy państwa pozostają wierne jej zasadom, będąc przekonane, że instytucja genewska, jeśli chodzi o regulowanie stosunków pomiędzy państwami zachowa zawsze swoje wielkie znaczenie. Dlatego też państwa Małej Ententy wyrażają gotowość przyłączenia się tylko do takiej akcji, która może podnieść autorytet igi Narodów w zakresie utrzymania organizacji pokoju.

3) Pakty regionalne, których potrzebę Mała Ententa podkreślała stale od 1921 r. zostaną — jej zdaniem — bardzo ważnym czynnikiem. Pod tym względem Mała Ententa z uwagą śledzi sprawę uregulowania kompleksu zagadnień, pozostających w związku z układem w Locarno. System bezpieczeństwa, jaki ewentualnie zostanie zbudowany, nie powinien jednak ograniczać się do Europy zachodniej, **gdyż takie częściowe załatwienie sprawy nie przyniosłoby rozwiązania problemu powszechnego bezpieczeństwa Europy i ogólnego uspokojenia, którego tak bardzo potrzebuje Europa i cały świat dla swojej odbudowy gospodarczej. Państwa Małej Ententy podkreślały konieczność wprowadzenia systemu, któryby uzupełnił organizację pokoju, zachowują one nadal ten punkt widzenia. Ze względu jednak na to, że nie jest pewne, czy organizację tego rodzaju uda się wytworzyć w niedługim czasie, państwa Małej Ententy, nie porzucając zasad, którymi się zawsze kierowały w swej polityce, powzięły decyzję ugruntowania swego bezpieczeństwa przez jeszcze ściślejsze i skuteczniejsze skupienie swych sił, nie przestając naturalnie nadal utrzymywać jaknajlepszych stosunków z państwami, z którymi pozostają w kontakcie i współpracy.**

DOBRY STOSUNEK Z SĄSIADAMI.

4) W stosunku do innych państw Mała Ententa nie zaprzestanie usiłowań w kierunku utrzymania z nimi jaknajlepszych stosunków. Odnosi się to w szczególności do państw sąsiednich. Naturalnie wiele zależy również od zachowania się tych państw. Państwa Małej Ententy wyrażają ubolewanie, że ich stosunki z Austrią doznały pogorszenia z powodu własnowolnego naruszenia z jej strony zobowiązań traktatowych, przyjętych w St. Germain. Droga, jakiej użyła Turcja w sprawie cieśnin, świadczy, że istnieją jeszcze inne sposoby, niż stosowanie faktów dokonanych, które jedynie mogą szkodzić we wzajemnych stosunkach. Mała Ententa, wyrażając nadzieję, **że podobne naruszanie traktatów już się w przyszłości nie powtórzy, powzięła odpowiednie uchwały na wypadek, gdyby podobne fakty przecież się powtórzyły.**

WYPADKI HISZPAŃSKIE.

W związku z wypadkami hiszpańskiemi, państwa Małej Ententy stoją na stanowisku niemieszania się do spraw wewnętrznych żadnego państwa. Oczywiście państwa Małej Ententy nie ścierpią ze swej strony również, aby ktokolwiek wtrącał się do ich spraw wewnętrznych **bez względu na to o jaką kwestję będzie chodziło.**

ZAGADNIENIE EKONOMICZNE

5) Szczególną uwagę poświęciła **stała rada** kwestii pogłębienia stosunków ekonomicznych pomiędzy państwami Małej Ententy, oraz sprawie zbliżenia w dziedzinie ekonomicznej pomiędzy Małą Ententą a innymi państwami Europy środkowej, w myśl inicjatywy, podjętej niedawno przez premiera Hodżę. Konferencja ekonomiczna Małej Ententy, która zbierze się w Bukareszcie w październiku rb. **zbada projekty, przedstawione przez rzeczoznawców, jak i inne możliwości ożywienia stosunków ekonomicznych w łonie Małej Ententy. Konferencja gospodarcza zajmie się również sprawą zbliżenia gospodarczego w Europie środkowej.**

6) Ze względu na to, że periodyczne konferencje prasowe państw Małej Ententy dały dobre wyniki, stała rada postanowiła zmienić je na swój stały organ pomocniczy.

7) Następna zwykła sesja stałej **rady odbędzie** się w Genewie przy okazji **zgromadzenia Ligi Narodów.**

Uratowani zakładnicy

Wojska rządowe tak pospiesznie opuścić musiały fort Guadelupa, że zapomniano o znajdujących się tam uwięzionych zakładnikach. Temu tylko zawdzięczają oni swe ocalenie.

Nowy kontrtorpedowiec dla marynarki polskiej

Londyn 15. 9. W dniu 1 października **w East Cowes** spuszczony będzie na wodę **nowy polski kontrtorpedowiec „Błyskawica".**

„Zawisza Czarny" wrócił do Gdyni

W dniu 13 bm. po miesięcznej żegludze na Bałtyku przybył do portu w Gdyni harcerski szkuner „Zawisza Czarny". Statek zmuszony był do opóźnienia swego powrotu do kraju na skutek ostrych burz i wiatrów przeciwnych, które utrudniały żeglugę na pełnym morzu. Kapitan statku gen. Mariusz-Zaruski donosi, że wszyscy uczestnicy rejsu „Zawiszy Czarnego" cieszą się jak najlepszem zdrowiem.

81.000 zł za bilety na mecz Polska—Niemcy

(ch) **Warszawa,** 15. 9. (Tel. wł.) Na zawody piłkarskie Polska — Niemcy sprzedano 45,300 biletów za sumę 81.000 złotych. Czysty zysk z meczu wyniósł 53.000 złotych. Główną pozycję wydatków stanowiła rozbudowa boiska.

W CIĄGU 3 LAT

o 100 tysięcy Żydów mniej... ale w Niemczech

Berlin, 15. 9. (PAT.) Według danych wydawnictwa żydowskiego „Almanach des Schockenverlages", **liczba wyznawców religii mojżeszowej w Niemczech zmniejszyła się od r. 1933 o blisko 100 tysięcy.** 83 tys. wyemigrowało, około 2.000 wystąpiło ze związków religijnych. Pozostałe 14.500 przypada na nadwyżkę zgonów.

Wszyscy na front pomocy bezrobotnym

Konieczność mobilizacji społeczeństwa

Człowiek łatwo przyzwyczaja się do biedy, a zwłaszcza do biedy... cudzej.

Nędza spotykana codziennie przestaje uderzać, przyzwyczajamy się do niej, przestaje być sensacją.

Tak stało się właśnie ze sprawą bezrobotnych i ich skrajnej nędzy. Ogół przestał o nich myśleć.

Kiedy w 1931 r. społeczeństwo polskie po raz pierwszy zetknęło się z zagadnieniem bezrobocia na tak wielką skalę, zostało tem wstrząśnięte do głębi. Dla wszystkich było jasne, że **nie podobna jest pozostawić bezrobotnych ich własnemu losowi, że Rząd sam nie może im pomóc dostatecznie, że w tym celu należy**

ZMOBILIZOWAĆ WSZYSTKIE SIŁY SPOŁECZNE.

Bez tej pomocy bowiem **bezrobotni nie będą w stanie przetrwać jednej nawet zimy, będą chorować, wymierać, mogą się stać wreszcie groźni dla porządku publicznego,** stając się podatnym materjałem dla agitacji wywrotowej.

Przejęte i gotowe do ofiar społeczeństwo stanęło chętnie do pracy pod kierunkiem Naczelnego Komitetu do Walki z Bezrobociem. Posypały się składki w gotówce i naturaliach — jak zwykle najwyżej opodatkowali się pracownicy — zorganizowano na szeroką skalę zakrojone rozdawnictwo zapomóg odzieży, środków żywnościowych, wydawanie obiadów itd. itd.

Zima się skończyła i wydawało się, że najgorsze niebezpieczeństwo minęło. Naczelny Komitet się rozwiązał, zmobilizowany chwilowo zapał minął, poszczególne instytucje i jednostki nie przestawały wprawdzie kontynuować swojej pracy, ale ogół społeczeństwa przestał się zagadnieniem bezrobotnych interesować. Lata mijały, a bezrobotni przecież jakoś żyją! Nie widzi się masowo na ulicach ludzi padających z głodu, nie ma większych awantur na tle bezrobocia — wszystko się jakoś układa i nie jest tak groźnym, jak się z początku wydawało. Że tam ktoś kiedyś napisze artykuł o bezrobociu i jego różnych skutkach, że ukaże się czasem książka — rezultat badań wśród bezrobotnych, odsłaniająca na chwilę dno ich strasznej nędzy — to tylko na chwilę. Wszystko to się dzieje przecież poza nawiasem normalnie funkcjonującego społeczeństwa.

A jednak to nie jest „poza nawiasem". **Ta nędza, ten wieczny głód i niedojadanie,** straszliwe warunki mieszkaniowe, brak odzieży, niemożność wychowywania dzieci w warunkach, choćby w najmniejszy sposób zbliżonych do normalnych, niemożność kształcenia ich, zaspokojenia choćby najdrobniejszych potrzeb kulturalnych dorosłych, słowem to wszystko, co — obok rozpaczy z powodu niemożności zarobienia na utrzymanie rodziny, mimo posiadania rąk silnych, zdolnych do pracy — doprowadza wreszcie bezrobotnych do samobójstw lub kradzieży czy zbrodni — dzieje się nietylko wewnątrz społeczeństwa, ale musi odbić się w sposób tragiczny na przyszłych jego losach.

Przewidywana liczba zarejestrowanych bezrobotnych ma wynosić w zimie, według obecnych obliczeń, 600.000. Wraz z rodzinami wyniesie to conajmniej 900.000 osób, objętych klęską bezrobocia. Nie ulega wątpliwości, że poza bezrobotnymi zarejestrowanymi istnieć będzie wielka liczba bezrobotnych niezarejestrowanych, również obarczonych rodzinami.

Te olbrzymie masy ludzi dorosłych, pozbawionych pracy — to przecież obywatele kraju, obywatele pełni wartości, bo całą treścią ich życia i istnienia była zawsze praca, niezbędna nietylko dla nich, ale i dla Państwa. Ich dzieci — **to przyszłe zastępy pracowników.** Ich zdrowie, siły i rozwój duchowy decydować będzie w dużej mierze **o przyszłych stosunkach społecznych. SPOŁECZEŃSTWO NIE MOŻE SPOKOJNIE PRZYGLĄDAĆ SIĘ ICH NĘDZY.** Nie przez litość, nie przez filantropię, ale **z dobrze zrozumianego interesu Państwa, ze zdrowego poczucia solidarności społecznej — obowiązkiem każdego, który ma pracę lub pieniądze jest pomóc temu, który nie z własnej winy został pozbawiony podstawy egzystencji.**

Trzeba przyjrzeć się, jak organizują pomoc dla bezrobotnych nasi sąsiedzi — jak w niemieckiej „Winterhilfe" **zmobilizowani są wszyscy od najbardziej możnych i wpływowych do drobnych dzieciaków z Hitler - Jugend i Jungvolk** (nasze wilczki czy zuchy) **na czele,** żeby przekonać się, jak **mało myśmy dotychczas zrobili w tej sprawie i jakie czeka nas zadanie w najbliższych miesiącach.**

Społeczeństwo polskie wykazało już niejednokrotnie, że **stać je na wielki wysiłek, na wysiłek trwalszy** — tak też z pewnością będzie i z pomocą dla bezrobotnych.

Ani jeden bezrobotny w Polsce nie może pozostać bez mieszkania, odzieży, dostatecznej żywności dla siebie i rodziny i bez pomocy kulturalnej. TO ZROBIĆ MUSIMY.

J. M.

Gen. Śmigły-Rydz we Francji (IV)

Sojusz polsko-francuski

Wizyta gen. Śmigłego - Rydza we Francji była dla całej opinji francuskiej widomym znakiem **trwania sojuszu polsko-francuskiego.** Czy znak ten był potrzebny? Szczerość nakazuje przyznać, że — tak!

Nie jesteśmy w stanie przypomnieć sobie, czy w Polsce kwestjonował ktokolwiek celowość i trwałość polsko - francuskiego aktu sprzymierzeńczego. Zarówno kierownicy polityki polskiej, jak i jednomyślna w tej mierze opinia publiczna **uważała go za jedną z podstaw polityki zagranicznej, prowadzonej przez wszystkie rządy polskie,** bez względu na to, co prasa francuska, czy inna o tem pisała.

Z łatwością bowiem przypominamy sobie głosy francuskie z bardzo wysokiego miejsca kwestionujące zarówno celowość przymierza z Polską, jak i sam fakt jego istnienia, a to w obliczu przejawów samodzielności polskiej polityki zagranicznej. Niczem nieuzasadnione podejrzenia a wskutek tego i kwasy wywołało podpisanie przez Polskę w lipcu 1932 r. układu o nieagresji z Z. S. R. R. — przed podpisaniem takiegoż układu przez Francję — a jeszcze bardziej — podpisanie analogicznego w swych założeniach układu polsko - niemieckiego w styczniu 1934 r.

Samodzielne ułożenie przez Polskę swych stosunków z najbliższymi sąsiadami — bo czymże innym są oba układy? — najniespodziewaniej stało się **ogniskiem nieporozumień polsko - francuskich** i to nieporozumień napewno nie z naszej winy wynikłych.

Czas jednak biegnie szybko.

Wiele rzeczy zmieniło się na świecie — a szczególnie w Europie — w latach ostatnich. Na tle niestałości stosunków międzynarodowych, wywrotności pozornie najstalszych układów, porozumień i deklaracyj przyjaźni dozgonnej — **układ sprzymierzeńczy polsko - francuski okazał się jednak jednym z najtrwalszych układów,** zawartych w okresie powojennym. Zmienił się układ sił w Europie, równowaga ich utraciła wszelkie pozory stałości i... **opinia francuska zaczęła powoli doceniać wagę sił Polski, jej ciężar gatunkowy i jej kluczową dla pokoju europejskiego sytuację geo-polityczną.** Coraz częściej odzywać się zaczęły głosy, nawołujące do lepszego wejrzenia i zrozumienia z dobrą wolą położenia Polski. Coraz częściej — nareszcie! — zaczęliśmy na szpaltach prasy francuskiej odnajdywać trafne oceny tego, co się w Polsce robi.

W tym stanie rzeczy — przybył do Warszawy generalissimus armii francuskiej gen. Gamelin. Przyjęcie, zgotowane mu przez armię polską, było jeszcze jednym wyrazem trwającego w Polsce niezmiennie przekonania o wadze i potrzebie współpracy polsko-francuskiej.

Zjawienie się gen. Śmigłego - Rydza we Francji — przyniosło prawdziwy podbój serc i myśli francuskich, a równocześnie coś w rodzaju objawienia Francuzom tego, co dla nas zawsze było stale istniejącą rzeczywistością, tego mianowicie, **że akt sprzymierzeńczy istnieje, że polski Wódz Naczelny osobiście jego istnienie stwierdza** i że — wobec tego — **całość stosunków polsko-francuskich winna być oparta na solidnej podstawie przymierza.**

A nie zawsze przecież tak było!... Układ pozostaje układem czyli noszącym kilka pod pisów papierem tak długo, dopóki nie nadaje mu się treści w życiowej, realnej, codziennej robocie.

Tej roboty brakło, zamiast niej z wielu stron byliśmy narażeni na wyrzekania na „niewierność". Gdy dodamy do tego **nie bardzo budujące przejawy działalności poszczególnych kapitalistów francuskich na terenie Polski** i sporadyczne tendencje łączenia polityki polskiej z często zmieniającymi się zamierzeniami paktowo - organizacyjnymi Quai d'Orsay — to powstanie mniej więcej kompletny i jakże mało pocieszający obraz stosunków polsko - francuskich w ostatnich latach.

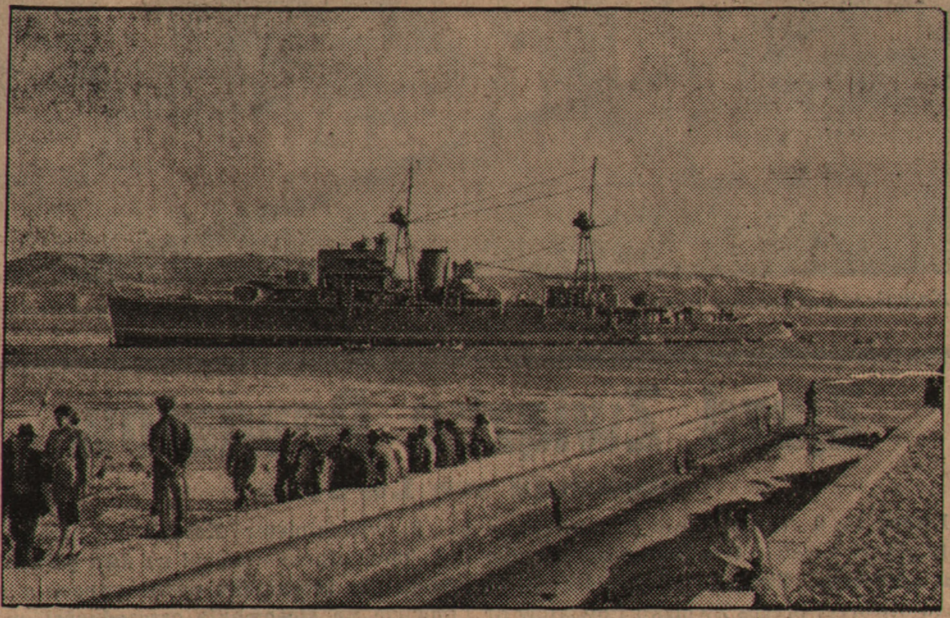
Wydaje nam się, że nie jesteśmy zbyt obficie skąpani w serdeczności przyjęcia gen. Śmigłego - Rydza, że nie poddajemy się przesadnemu optymizmowi, kiedy stwierdzimy, że naprawdę olbrzymia większość francuskiej opinii publicznej docenia swoje błędy, popełnione w ocenie polskiej polityki zagranicznej, a nawet wewnętrznej. Dobrze się stało, że **świadomość tych błędów przyszła jednocześnie z uznaniem realnej wartości przymierza z Polską,** gdyż ta właśnie równoczesność dopomogła do podjęcia próby reorganizacji stosunków polsko - francuskich.

Wątpliwości nie ulega, że samo wdrożenie tej reorganizacji zajęłoby na zwykłej, okólnej i zawsze chromającej drodze dyplomatycznej czasu bardzo wiele. Dlatego też **podróż Naczelnego Wodza do Francji posiada znaczenie tak wielkie, że jego obecność, jego autorytet, świadomość celów i siła decyzji — przyśpieszyła powolny zwrot, dokonywujący się w świadomości francuskiej.**

Zwrot ten zamanifestowano we Francji bardzo wyraźnie. Obecnie — trzeba zeń wyciągnąć konsekwencje, a to oznacza poprostu: — **wprowadzić w czyn ducha aktu sprzymierzeńczego we wszystkich bez wyjątku dziedzinach życia państwowego obu krajów.**

Wład. Best.

Po udaremnionym zamachu komunistycznym w Portugalii

Okręt wojenny „Alfonso Albuquerque", którego załoga zbuntowała się z zamiarem udania się na wody hiszpańskie, został poważnie uszkodzony ogniem dział artylerii przybrzeżnej. Buntownicy zostali uwięzieni

Nowa organizacja obozów pracy dla młodzieży

Jak się dowiaduje Ajencja „Iskra", w dniu 16-ym bm. nastąpi przejęcie ochotniczych drużyn robotniczych Funduszu Pracy przez Komendę Główną Junackich Hufców Pracy — instytucję pozostającą pod kierownictwem ministra Spraw Wojskowych.

Ochotnicze drużyny robotnicze Funduszu Pracy powstały w grudniu r. ub. po zlikwidowaniu Stowarzyszenia Opieki nad Niezatrudnioną Młodzieżą. Fundusz Pracy przejął wówczas akcję zatrudnienia młodzieży w obozach pracy na roczny okres przejściowy.

W ciągu tego okresu Fundusz Pracy — wykorzystując swoje doświadczenia z dziedziny walki z bezrobociem — dokonał szeregu reorganizacji, z których przedewszystkim należy wymienić przedłużenie służby junaka w obozie do dwu lat, ustalenie górnej granicy wieku junaków, których do obozów pracy przyjmuje się obecnie jedynie przed odbyciem służby wojskowej oraz wprowadzenie stopni dla junaków, osiąganych jedynie na podstawie odbycia pewnego okresu służby i wykazania się zadawalającymi wynikami pracy.

W programach zajęć obozowych uwzględniono przede wszystkim konieczność szkolenia zawodowego junaków, przy czym pod uwagę wzięto tu aktualne potrzeby rynku pracy, przygotowując junaków do tych zawodów, których podaż pracy góruje nad popytem. I tak w ciągu bieżącego roku kształcono zdolniejszych junaków na kursach ślusarsko-lotniczych, samochodowo-czołgowych, okrętowych, dla techników melioracyjnych, służby domowej, służby okrętowej, brukarzy i kamieniarzy. Liczba junaków, zatrudnionych przez Fundusz Pracy, osiągnęła około 12 tysięcy.

Jak nas informują, Komendą Główną Junackich Hufców Pracy kierować będzie ppłk. Bogusław Kunc, były długoletni komendant Korpusu Kadetów w Chełmnie.

Tragedia młodzieży sowieckiej

Pomimo energicznych zarządzeń władz sowieckich plaga młodzieży bezdomnej wcale nie wygasa. Tysiące młodocianych włóczęgów wędruje od wsi do wsi, od miasta do miasta.

Kongres marzycieli pacyfistycznych

Prześniony sen o Genewie

Kilka tysięcy delegatów różnych grup społecznych i organizacyj politycznych z trzydziestu kilku krajów zjechało do Brukseli na kongres pokoju. Obrady kongresu, przemówienia wskazują, że ma się do czynienia **z nową odmianą pacyfizmu,** którego ideowym przywódcom wydaje się, że w ten sposób można będzie zgalwanizować martwy organizm pacyfizmu genewskiego.

Jednym z głównych inicjatorów kongresu brukselskiego jest lord Cecil. On też wyłożył program neopacyfistyczny, który jego zdaniem dałby się urzeczywistnić, a nawet w warunkach obecnych otworzyłby drogę do upragnionego celu — do pokoju.

Program to człowiek. Program lorda Cecil'a oświetla zupełnie wyraźnie **rozdwojenie ideologiczne neopacyfisty.** Jeśli chodzi o postawienie diagnozy, o krytyczne rozpoznanie i określenie przyczyn i warunków, stwarzających konflikty w Europie, lord Cecil jest r e a l i s t ą, przebywa w dziedzinie faktów i rzeczywistości, wyciąga logiczne wnioski z istniejących przesłanek. Gdy przechodzi natomiast do określenia akcji pacyfistycznej, do wytyczenia drogi, jaką mieliby pacyfiści obrać — realista przeistacza się **w iluzjonistę,** który pragnie w m ó w i ć w siebie i w innych, że rezolucje, ankiety, aparat akcji werbalnej mogą zmienić oblicze świata.

Przyznaje np. lord Cecil, że wydarzenia hiszpańskie skomplikowały niezmiernie sytuację w Europie. Stwierdza na przykładzie Hiszpanii, że **narodowe i międzynarodowe przyczyny wojny nie dadzą się już teraz odseparować od siebie i odróżnić, że porozumienie międzypaństwowe nie zda się na nic, gdy pożar, który wybuchnie w jakimś kraju, grozi co chwila przerzuceniem się poza granice.** Dalej stwierdza i to, że Europa wobec wydarzeń hiszpańskich **rozłupała się na dwoje,** że w interesie jednych leży **podsycanie wojny domowej,** wówczas gdy w interesie drugich leży **zakończenie jej jak najrychlejsze na drodze kompromisu między obu stronami walczącymi.**

Jest to więc, jak widać, ujęcie sytuacji realistyczne, nie przesłonięte żadnymi złudzeniami doktrynalnymi.

Skolei przechodzi jednak lord Cecil do zadań właściwych neopacyfizmu w chwili obecnej i tutaj właśnie okazuje się, że operuje on iluzorycznymi argumentami, że znowu, jak pacyfiści genewscy, **usiłuje budować pokój na fundamentach retoryki.**

Mówi więc Cecil, że zbędna jest właściwie nowa polityka pokojowa, póki istnieje Liga Narodów, póki probuje się odrodzić wiarę w misję Genewy. Zdaniem Cecil'a nie Liga wymaga reformy, ale zreformowani być muszą ludzie zasiadający w Lidze. Gdyby jednak Ligę miano zreformować, to tylko w tym sensie, aby ją wyposażyć we własną siłę zbrojną.

Jak się więc z tego okazuje, Cecil powtarza **utopistyczne projekty reaktywowania Ligi, nie mające dzisiaj minimalnych nawet szans powodzenia.**

Ale i to nie byłoby jeszcze czemś więcej niż samołudzeniem się, gdyby nie wysunięcie projektu ankiety — głosowania za pokojem, który Cecil uważa za rzecz najważniejszą, za nową metodę pacyfizmu „walczącego".

Lord Cecil popełnia tutaj błąd zasadniczy: odwraca rzeczywistość do góry nogami i stawia ją na głowie. Zapomina, że **większość mieszkańców Europy nie pragnie wojny i pożąda pokoju,** ale że jednocześnie nie może trwać **w błogim oczekiwaniu jakiegoś cudu** i narażać się na zaskoczenie przez uzbrojonego po zęby przeciwnika. W takiej przecież sytuacji znalazła się **niedozbrojona Anglia,** gdy nie mogła przeciwstawić groźbie Italii nic prócz protestów i demonstracji floty. Skoro **równowaga zbrojeń jest zachwiana, polegać na efekcie moralnym papierowej ankiety, czy głosowania za pokojem, byłoby szczytem naiwności.**

Koncepcja neopacyfistyczna Cecil'a i jego zwolenników w Brukseli jest z góry przesądzona: **nowe złudzenia w starym wydaniu.** Sen o Genewie prześnił się ostatecznie i mówić o reaktywowaniu Ligi Narodów jest dzisiaj marzeniem.

Ogólnopolski zjazd Katolick. Stowarzyszenia Mężów

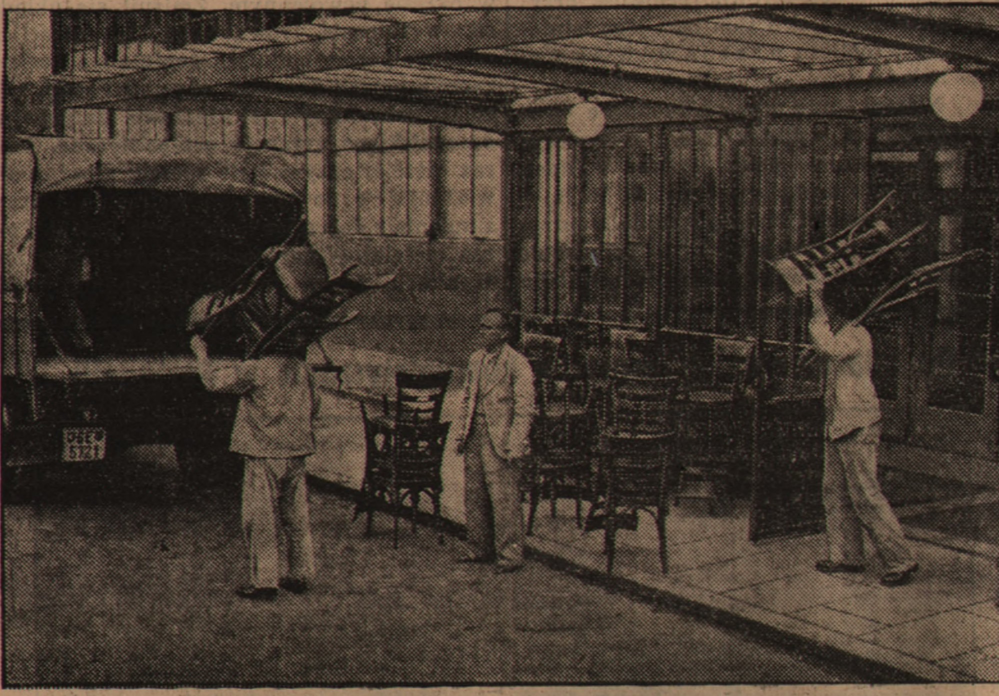
W Warszawie odbędzie się w dniu 17 bm. ogólnopolski zjazd związkowy Katolickiego Stowarzyszenia Mężów, połączony z akademią, z okazji złotego jubileuszu kapłańskiego J. Em. ks. kardynała Kakowskiego.

O bezpieczeństwo pracy w rolnictwie

Prowadzona z inicjatywy Ministerstwa Opieki Społecznej i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych akcja bezpieczeństwa pracy na terenie przemysłowym obejmuje również i rolnictwo. Naskutek zawartej niedawno umowy pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z jednej strony oraz Związku Izb i Organizacyj Rolniczych — z drugiej, utworzona została specjalna Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Rolnictwie przy Zw. Izb i Organizacyj Rolniczych, której zadaniem będzie centralizacja całej akcji w zakresie bezpieczeństwa pracy.

Organem wykonawczym tej Komisji będzie Centralny Wydział Bezpieczeństwa Pracy w Rolnictwie. Akcja ta prowadzona będzie w ścisłym kontakcie z Ministerstwem Opieki Społecznej, które ześrodkowuje całość akcji bezpieczeństwa pracy tak w przemyśle, jak i w rolnictwie, oraz z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Przeprowadzka Ligi Narodów

Najbliższe posiedzenie Rady Ligi odbędzie się już w nowym gmachu, dokąd z pośpiechem przewozi się obecnie meble i akta

Zjazd Związku Powiatów

obraduje we Lwowie

Lwów, 14. 9. (PAT) Dnia 13 bm. rozpoczęły się we Lwowie **trzydniowe obrady zjazdu głównego Związku Powiatów R. P.** Zjazd otworzył prezes Związku Powiatów dr **Jaroszyński,** witając przedstawicieli władz i urzędów, wśród których obecni byli m. in. wiceminister Spraw Wewnętrznych Korsak, wiceminister Opieki Społecznej Piestrzyński i inni.

Zjazd wysłał **depesze hołdownicze do P. Prezydenta R. P., gen. Rydza-Śmigłego, premiera i ministra Spraw Wewnętrznych gen. Składkowskiego.**

W przemówieniu wstępnym prezes Związku dr **Jaroszyński** podkreślił **konieczność aktywizacji samorządu terytorjalnego** w przełomowej chwili, jaką przeżywa społeczeństwo.

P. wiceminister **Korsak** w przemówieniu powitalnem wskazał na **dwa główne zadania dla samorządu powiatowego,** a mianowicie **na stosowanie oszczędności** w obsłudze potrzeb publicznych, do której został powołany samorząd, następnie na **docenianie pierwiastka społecznego w organizacji i działalności samorządu.**

Po części wstępnej rozpoczęły się właściwe obrady. Pierwszy dzień poświęcony został referatom na następujące tematy: Rola samorządu w rozwiązywaniu doniosłych zagadnień państwa (ref. inż. Kuehn), Wytyczne polityki samorządu ziemskiego na tle gospodarczej i socjalnej sytuacji wsi (ref. dr Jaroszyński), oraz Sytuacja finansowa pow. związków samorządowych (ref. inż. Czarnowski).

W Łodzi unieważniono 37 list wyborczych

przed wyborami do Rady Miejskiej

Główna Komisja Wyborcza w Łodzi zakwestjonowała ogółem 37 list, z tego 6 żydowskich i 3 niemieckie. Największą ilość bo aż 7 zakwestjonowano Narodowo-Chrześcijańskiemu Frontowi Robotniczemu, następnie 6 — ZZZ, 5 — P. P. S., 4 — Obozowi Narodowemu, po 3 — P. P. S. Frakcja Rewolucyjna oraz Zjednoczonemu Blokowi Żydowskiemu, po 2 — Żydowskiemu Blokowi Sjonistycznemu oraz Stronnictwu Młodo-Niemieckiemu, po 1 — Niemieckiemu Związkowi Ludowemu, Niezależnemu Komitetowi Wyb. Mieszkańców Widzewa, Niezależnemu Kom. Wyb. Robotników Fizycznych i Pracowników Umysłowych, Polskiemu Komitetowi Wyborczemu i Poalej Sjon Prawicy.

Propaganda polityczna pod płaszczykiem nauki

Tendencyjny atlas niemiecki

Jedna z instytucyj społecznych w Białymstoku, która dla celów naukowych nabyła niemiecki atlas geograficzny „Meyers Hausatlas", wydany w Lipsku, obecnie na łamach „Ilustrowanego Kuriera Codziennego" ostrzega przed tym wysoce tendencyjnym wydawnictwem.

Mapa Nr. 13 „Ostpreussen" wykazuje Pomorze polskie jako „Westpreussen", choć atlas wydany został w r. 1935, a więc w szesnaście lat po traktacie wersalskim. Nadto wszystkie nazwy miejscowości podane zostały w brzmieniu niemieckim i jedynie dla kilku większych miejscowości zrobiono ten wyjątek, iż pod spodem w nawiasach drobniutkiemi literkami dodano nazwy polskie.

Nie dość jednak na tym. Atlas zawiera mapy wszystkich państw świata, prócz jednego: mianowicie — niema w atlasie Polski. Jest natomiast mapa Nr. 14 „Osteuropaeische Staaten" (Państwa wschodnio-europejskie), na której Polska umieszczona jest wspólnie z Rosją Sowiecką i zajmuje skrawek szerokości 5 cm. Wobec tak jaskrawej tendencyjności „Meyers Hausatlasu", wydawnictwo to nie może mieć nabywców w Polsce, a księgarnie polskie, prowadzące sortyment zagraniczny, a nie chcące narazić się na straty, nie powinny atlasu wymienionego sprowadzać.

Dnia 14 września 1936 r., o godz. 23.30 zmarł mój ukochany mąż i nasz ojciec **śp.**

Aleksander Marciniak

przeżywszy lat 59.

Pogrzeb odbędzie się w parafii Samsieczno powiatu bydgoskiego w piątek, dnia 18 bm., o godz. 10-tej po Mszy św. żałobnej.

Zona wraz z dziećmi

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. Bk6219

GŁOSY I ODGŁOSY

Norymberskie pogróżki

Przemówienie Hitlera w Norymberdze odbiło się głośnym echem w prasie całego świata, a więc i na łamach pism polskich. **„Kurier Warszawski"** pisze:

> Bolszewizm — oto nieprzyjaciel.
>
> Słyszeliśmy już dawniej to hasło. Dziś nadaje mu się w Niemczech treść całkiem praktyczną.
>
> Nieprzyjaciel bezpośredni dla Niemiec? Takby się może komuś wydawało z poprzednich, a nawet jeszcze wczorajszych jego wyjaśnień. Jednakże jego autoryzowana rozmowa z korespondentem Reutera przeczy temu wyraźnie. Oczywiście — mówił Hitler — nie obawiamy się już bolszewizmu w Niemczech. Niemcy obawiają się tylko... bolszewizmu w krajach sąsiednich.
>
> O te kraje obawia się Hitler i patrzy na ich los czarno. „Otaczają nas kraje — mówił, — które niszczy trucizna bolszewizmu, zginą jedne po drugich".
>
> Kanclerz Hitler, oznajmiając, że uznaje tylko takie a takie ustroje, że Niemcy „nie mogą się zgodzić" na to a na to, co dotyczy spraw wewnętrznych państw obcych, — zrywa z tradycyjną praktyką, tworzy nową zasadę, zapowiada nowy system. Cóż tedy będzie?
>
> Czy to będzie interwencja? Czy to będzie opieka? Czy to będzie zbrojny patronat? Czy narzucanie obcemu krajowi par force ustroju, którego jego większość nie chce? Czy pozbawianie go prawa do niepodległości?

Jaki jest cel tego ataku kanclerza Hitlera na Rosję sowiecką? — zapytuje **„Goniec Warszawski":**

> **Taktycznym** celem z taką furją rozpoczętego ataku Niemiec na Rosję sowiecką jest pakt francusko - sowiecki. O wszczynaniu obecnie wojny z Sowietami Hitler, rzecz jasna, nie myśli, bo zdaje sobie sprawę, że sytuacja międzynarodowa byłaby w tej chwili dla takiego przedsięwzięcia wysoce niepomyślna.
>
> Narazie chodzi o coś innego, a mianowicie o stworzenie w Europie tak zdecydowanie antysowieckiej atmosfery, by wszelkie sojusze i pakty z Moskwą stały się przedmiotem powszechnej krytyki i wzgardy.
>
> Pakt francusko-sowiecki plus obecna polityka sojuszowa Francji uważana jest przez Berlin za wznowienie „planu okrążenia" Niemiec łańcuchem obronnych sojuszów. Przerwanie tego „łańcucha" uważają Niemcy za naczelny plan swej obecnej polityki. Z tego punktu widzenia ostatni **atak na Rosję był przedewszystkiem uderzeniem we... Francję.**

Uwagi te są niewątpliwie słuszne. Brak tylko w wywodach obu pism „narodowych" kropki nad i. Znajdujemy ją w artykule **„Kuriera Porannego":**

> Niemcy wzbudzają obawy. Obawy nowych niespodzianek. Obawy skutków olbrzymiego wysiłku propagandy wewnętrznej. Obawy gigantycznych zbrojeń, które mogą zawieść Niemcy dalej, niżby chcieli ci, co je podjęli. Wkroczenie wojsk niemieckich do Nadrenii, przedłużenie służby wojskowej, przekreślanie traktatów, polityka „faktów dokonanych" — wszystko to ugruntowało w świecie opinię, że Niemcy są „zdolne do wszystkiego", to znaczy, że po skruszeniu wszystkich postanowień, nałożonych przez traktaty, mogą pewnego dnia wyjść poza swe granice, przeobrażając całkowicie układ sił politycznych w Europie.
>
> Na tle tego, pozbawionego dawnych punktów oparcia i coraz bardziej rozprzęgającego się systemu europejskiego, **Polska zdobywa coraz większy autorytet w świecie.** Słów tych nie dyktuje próżna samoułuda, są one ujęciem najbardziej realnego i najbardziej uchwytnego stanu rzeczy.
>
> Ta ewolucja wiąże się z kompleksem przyczyn. Przede wszystkim **z usamodzielnieniem polskiej polityki zagranicznej.** W świecie utrwaliło się przekonanie, że Polska może czynić swobodny wybór między różnymi systemami polityki zagranicznej i że wybór jej zaważy w sposób decydujący na dalszych losach naszego kontynentu. Pozycja Polski w świecie przesądza o wyborze systemu: **będzie nim w każdym momencie system, gwarantujący utrzymanie ładu i porządku w Europie.**

Msza św. za duszę Longinusa Podbipięty

Don Kichot i Ludwik XIV — Pomnik dla książki włoskiej

Genjusz ludzki, znajdujący swój wyraz w dziełach sztuki, potrafi nieraz dokonać prawdziwych cudów. Potężne dzieło natchnienia trwa wieki całe, skierowując umysły licznych pokoleń **ku idei piękna.**

Bohaterowie arcydzieł żyją w sercach ludzi. Tchnący rozbrajającą naiwnością jest odruch **pewnej kobieciny,** która **wzruszona opisem pogrzebu Longinusa Podbipięty** w Trylogji, zwróciła się **z prośbą do księdza, aby zechciał odprawić mszę św. za jego duszę.**

Literatury różnych narodów wydały długi szereg bohaterów, z którymi chętnie przebywamy, lecz jednym z najbardziej popularnych bohaterów jest **Don Kichot,** stworzony przez nieporównane pióro Cervantesa, genjalnego pisarza hiszpańskiego na początku XVII wieku.

Znana jest anegdota o królu hiszpańskim który widząc z okna swego pałacu chłopaka z książką w ręku, zanoszącego się od śmiechu, ani na chwilę nie wątpił, że czyta on Don Kichota, o czem zresztą przekonał się, poleciwszy służbie, aby sprawdziła, czy tak jest rzeczywiście.

Inna anegdota opowiada o Ludwiku XIV, który miał kiedyś również wyrazić swój zachwyt nad genjalnością tego utworu, choć czynił to w sposób, świadczący o jego własnej złośliwości charakteru. Niby od niechcenia zapytał jednego ze swych dworzan, czy zna język hiszpański. Ten odpowiedział skwapliwie królowi, że nie umie wprawdzie jeszcze po hiszpańsku, postara się jednak w najkrótszym czasie opanować zupełnie ten język, — sądził bowiem, że Ludwik XIV zamierza mianować go posłem w Hiszpanji. Po kilku miesiącach dworzanin oświadczył królowi, że już nauczył się w dostatecznym stopniu języka hiszpańskiego. Król wtedy na to:

— **„A więc wspaniale, winszuję panu, teraz dopiero pan będzie mógł czytać z rozkoszą Don Kichota w oryginale".**

Do podobnych najpoczytniejszych arcydzieł o trwałej wartości należy zaliczyć również **„Serce",** książkę pisarza włoskiego **Amicisa,** która podbija szczególniej serca młodocianych czytelników. I to arcydzieło literatury doczekało się już **pomnika.** Italja stawia pomnik książce jako takiej, jakgdyby żywej istocie, pomnik świadczący o jej dobrym wpływie na dusze młodych pokoleń.

Zaręczyny ks. Juliany holenderskiej

Holenderska następczyni tronu ks. Juliana zaręczyła się z księciem Bernardem Lippe-Biesterfeld

Pies w amerykańskim almanachu milionerów

Złośliwy żart bogatej Amerykanki

Jak **Niemcy** mają swój **almanach gotajski,** jak **Anglia** swój **„Who is who",** tak **U. S. A.** mają swój **almanach dla wyższych dziesięciu tysięcy** p. t.: **„Who is it".** Na 347 stronicach zawiera on **dokładny spis i genealogię wszystkich,** którzy się zaliczają **do plutokracji amerykańskiej.** Znajdują się tam oczywiście największe nazwiska, poczynając od Rockefellera a kończąc na Morganach, Astorach, Schwabach etc.

Dostać się do rzędu „almanachowców" jest bardzo trudno. Otóż pewna dama, należąca do elity towarzyskiej New Yorku, pozwoliła sobie na **żart mocno dotkliwy.** Na str. 288 można więc przeczytać co następuje: Mr. and Mrss. L. K. Morris, dalej opis majątków i pałaców, i wreszcie w osobnym wierszu: **„Junior — miss Rosie".** Gdy almanach wyszedł z druku mrss. Morris udzieliła wywiadu reporterowi jednego z wielkich dzienników.

„Chciałby pan wiedzieć, kto to jest „miss Rosie?" Mój piesek, śliczny, mały pekińczyk. Podałam go do almanachu, aby dowieść, że **przy pomocy pieniędzy, stosunków można nawet psa zaliczyć do elity towarzyskiej U. S. A."**

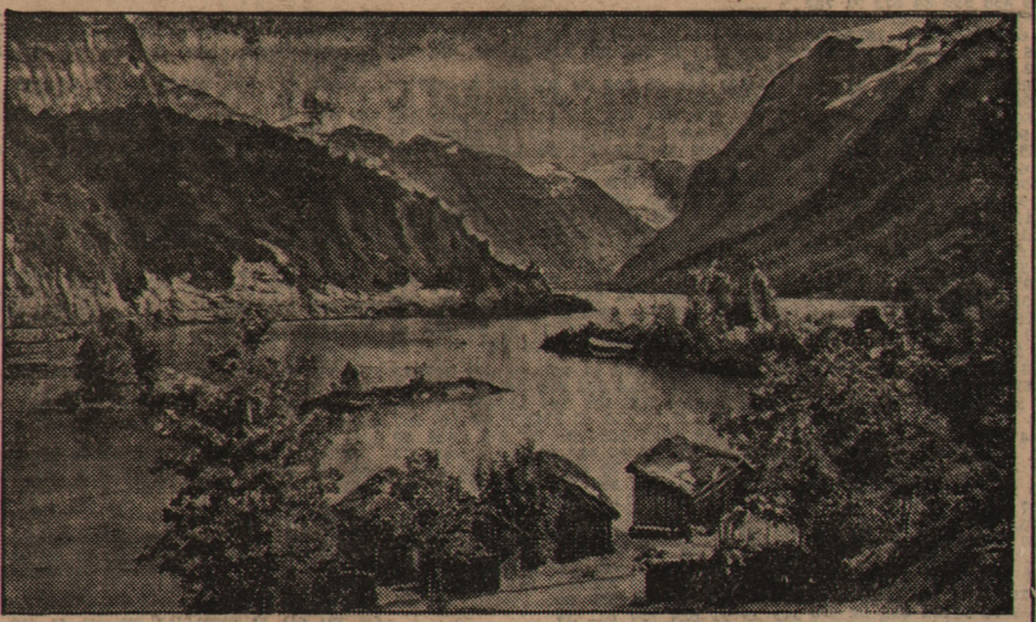
Targ na dziewczęta w Bułgarii

Jak bułgarska pani domu godzi nową służącą

Dwa razy do roku, w maju i listopadzie odbywa się na placach miast bułgarskich **oryginalny targ,** przypominający **dawne jarmarki niewolnic w krajach muzułmańskich.**

W dzień św. Jura w maju i św. Dymitra w listopadzie place miast bułgarskich zapełniają się **różnobarwnym tłumem dziewcząt w strojach ludowych.** Wśród bajecznie kolorowych szeregów przechadzają się panie bułgarskie, otoczone rojem agentów zachwalających swe klientki. Ta znakomicie gotuje, owa doskonale pierze i sprząta, inna znów nadaje się do wszystkiego... itp. Po długim targu, w którym agenci pośredniczący w godzeniu służących wyczerpali całą gamę wschodnich pomysłów krzykliwego reklamiarstwa, **świeżo zgodzona służąca odchodzi ze swą panią,** by za pół roku, jeśli jej służba dogadzać nie będzie, stanąć znów na placu publicznym w szeregu swych współkoleżanek w oczekiwaniu nowej „posady". **W Bułgarii służąca nie angażuje się inaczej jak na pół roku.** Zwyczaj ten tak się przyjął, że panie bułgarskie dostosowują do niego terminy wymówienia posady. Zmiana służącej co dwa lub cztery tygodnie byłaby w Bułgarii trudna do pomyślenia i nie rzadko się zdarza, że służąca zaangażowana na pół roku pozostaje u państwa **na** całe życie.

Straszna katastrofa w Norwegii

Jezioro Loen w Norwegii, nad którym wydarzyła się straszna katastrofa: Olbrzymia skała runęła do jeziora, skutkiem czego woda zalała dwie wioski położone nad brzegiem. 70 osób utonęło

Głuchoniema królowa piękności

Anglia przyswoiła sobie również modę konkursów na królowe piękności, która panuje nagminnie w U. S. A. W różnych kąpieliskach nadmorskich odbyły się tego lata **liczne konkursy** z udziałem zainteresowanych tłumów publiczności. Ostatnio odbył się taki konkurs **w kąpielisku Woodford.** Jury przyznało nagrodę i tytuł królowej **20-letniej blondynce Beatrice Richards.** Wybór spotkał się z ogólnym aplauzem, królowa dziękowała jednak jury i zebranym **tylko gestami,** jest bowiem... **głuchoniemą od urodzenia.** Jest to pierwszy tego rodzaju wypadek, aby głuchoniemej, pozbawionej słuchu i mowy, przyznano pierwszą nagrodę piękności.

Statek śmierci

Tajemnicza epidemia na statku angielskim

Do portu w Dunquerque zawinął w tych dniach **mały statek angielski „Sea Rambler",** wiozący **transport nasion oleistych z Dakaru** w francuskiej Afryce zachodniej. Jeszcze przed przybyciem do Dunkierki, kapitan statku zawiadomił francuskie władze sanitarne **o tajemniczej epidemii,** ofiarą której padło 8 marynarzy, czyli **trzecia część załogi okrętu.** W dwa dni po wypłynięciu z Dakaru zachorowało dwóch marynarzy **z objawami zatrucia.** Mimo natychmiastowej pomocy, **marynarze zmarli wśród strasznych męczarni.** Ciała ich zwyczajem marynarskim wrzucono do morza. Podczas żałobnej ceremonii rozległ się przejmujący krzyk. Na pokład statku upadł jeden z marynarzy, wijąc się z bólu. I w tym wypadku pomoc wszelka okazała się zbyteczna. Marynarz poszedł za swymi dwoma zmarłymi towarzyszami. W czasie podróży nie było dnia, by któryś z marynarzy nie zachorował ciężko. Z 24-ch członków załogi 7-miu zmarło w drodze z Dakaru do Madery, 5-ciu odwieźć musiano do szpitala. Ósmy marynarz zmarł już w szpitalu w Dunkierce.

Lekarze stanęli **przed trudną zagadką.** Tajemnicza choroba wykazywała **typowe objawy zatrucia,** tymczasem przeprowadzona sekcja zwłok marynarza zmarłego w Dunkierce nie wykazała w organiźmie **żadnych śladów trucizny.** Środki spożywcze i wodę do picia, używaną na statku, poddano laboratoryjnemu badaniu. Nigdzie nie wykryto substancji trujących lub bakterji. Wśród pozostałych członków załogi „Sea Rambler" krążą **najfantastyczniejsze pogłoski.** Jedni przypuszczają, że wśród załogi znajduje się szaleniec, który zatruwa jedzenie podawane marynarzom. Inni sądzą, że marynarze zmarli na tajemniczą chorobę, nabytą w afrykańskich spelunkach portowych, inni wreszcie, i tych jest najwięcej wierzą, że na okręcie „Sea Rambler" ciąży jakieś **przekleństwo,** którego ofiarą padła 1/3 część załogi.

Ze sportu

SKŁAD REPREZENTACJI POLSKI NA MECZ LEKKOATLETYCZNY POLSKA — BELGIA I POLSKA — WĘGRY.

„Komisja Trzech" Polskiego Zw. Lekkoatletycznego w składzie: **kpt. Misiński, dyr. Slachciak i red. Szenajch,** ustaliła następujący **skład reprezentacji Polski** na mecze z Belgią i Węgrami.

100 mtr. — Trojanowski, Zasłona.
200 mtr. — Trojanowski, Śliwak.
400 mtr. — Biniakowski, Gąssowski.
800 mtr. — Kucharski, Gąssowski.
1500 mtr. — Kucharski, Noji.
5000 mtr. — Noji, Duplicki.
110 płotki — Niemiec, Owens.
400 płotki — Maszewski, Kostrzewski.
Skok wdal — Pławczyk, Hanke.
Skok wzwyż — Pławczyk, Hofman.
Tyczka — Sznajder, Morończyk.
Rzut kulą — Gierutto, Fiedoruk.
Dysk — Gierutto, Fiedoruk.
Oszczep — Lokajski, Turczyk.

NAJLEPSZE TEGOROCZNE WYNIKI BELGIJSKICH LEKKOATLETÓW.

Lekkoatleci belgijscy, którzy walczą w dn. **19 i 20 bm. w Warszawie z Polską,** osiągnęli w sezonie bieżącym następujące najlepsze wyniki: **100 m.** — Guthy 10,7; **200 m.** — Guthy 22,5; **400 m.** — Bondu 50,3; **800 m.** — Verhaert 1:54,3; **1500 m.** — Mostert 3:56,6; **5000 m.** — Van Rumst 15:01,4; **110 płotki** — Bosmans 15,4; **400 płotki** — Bosmans 53,4; **kula** — Vandevoorde 13,40; **dysk** — Vos 41,01; **oszczep** — Herremans J. 58:02; **skok wzwyż** — Chartier 1:76; **skok wdal** — Binet 7,045.

SUKCES POLSKIEGO WIOŚLARZA KEPEL'A W PARYŻU.

Na zawodach wioślarskich **o mistrzostwo Sekwany,** rozegranych w Paryżu po raz 68, zwycięstwo odniósł **polski wioślarz Jerzy Kepel** z warszawskiego A. Z. S., bijąc Niemca Fitha i Francuza Boisel o dwie długości. Walka rozegrana została na dystansie **1750 m.**

Dzienniki francuskie, wyrażając ubolewanie, że mistrz Francji i Sekwany nie mógł startować, podkreślają jednak **doskonałą formę i dobrą taktykę polskiego wioślarza.**

NIEDZIELNY PRZECIWNIK „GRYFU" W TORUNIU WYGRYWA Z TRUDEM Z „CUIAVIĄ".

W drużynowym meczu bokserskim o **mistrzostwo okręgu poznańskiego „Warta"** z trudem pokonała **„Cuiavię"** z Inowrocławia w stosunku 9:7. Na czele tabeli znajdują się „Warta" i H. C. P.

Z meczu Niemcy–Polska

Obrońca polski Szczepaniak w walce z Niemcem Elberaem

ZDZISŁAW KARR-JAWORSKI

Widmo Carlosa

(16

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

Dzieci niezdolne do myślenia, zdały się na łaskę i niełaskę tych dziwnych przewodników.

— Wszyscy na dole?

— Wszyscy.

— Dzieci też?

— Też . . .

W tej samej chwili rozwścieczeni żołnierze wysadzili bramę kościoła i wpadli do głównej nawy.

XIX. W LOCHACH

Stary Jakób tymczasem, obchodził piwnicę obstukując ściany kijem. W pewnem miejscu stukał dłużej.

— To tu! — rzekł głośno. Zabraliście żelazne lichtarze?

— Zabraliśmy, — odrzekli żebracy.

— Rozwalić ścianę w tem miejscu! Szpicami lichtarzy odskubać wapno, wyjąć tylko jedną cegłę, potem pójdzie łatwo. Tędy prowadzi droga do zamku i jego podziemi. Tam będziemy bezpieczni.

Teraz dopiero nędzarze zrozumieli postępowanie ślepca. Zabrano się do pracy. Po godzinnem wierceniu pierwszy głaz ustąpił. Zmordowani zmieniali się co chwilę, rwąc wiekowy mur po kawałku. Wreszcie wydłubano otwór pozwalający przecisnąć się dorosłemu człowiekowi.

Z lochu wiała stęchlizna i wilgoć. Nędzarze jeden po drugim ginęli w otworze, idąc powoli za ślepym przewodnikiem. Na końcu niesiono na rękach Wandę i Tadzika.

Po drodze napotykali na ogromne gromady brunatnych szczurów, na gnijące ludzkie czerepy i piszczele. Na ścianie lochu tu i tam można było dopatrzeć się żłobionych napisów.

Szli tak już dobrą godzinę, gdy nagle loch zaczął gwałtownie podnosić się pod górę.

— Minęliśmy rzekę, — rzekł starzec — idziemy teraz pod górę zamkową. Za pół godziny będziemy u celu. W podziemiach zamku, pewno siedzą już uciekinierzy i patrzą przez strzelnice otwory na ginące miasto.

— Naprzód!!!

Ruszono w drogę.

Loch stawał się coraz suchszy, powietrze czyściejsze. Od czasu do czasu w miejsce pochyłości, pochód napotykał na schody ciosane w skale. Korytarz rozszerzał się wyraźnie.

Ślepy Jakób, prowadził niezmordowanie naprzód, potykając się co chwila o wystające kamienie.

Starzec wiedział dobrze, że na starym iłżeckim zamku, nie grozi im ani pożar, ani ogień artylerji. Wiekowe mury i leżące na nim zwały ziemi, były w stanie oprzeć się najstraszliwszej kanonadzie.

Dostęp powietrza i światła zapewniały strzelnicze otwory i liczne wejścia porozrzucane na stromych stokach góry.

Tadeusz znał doskonale te prawieczne piwnice, słyszał o nich dużo i niejednokrotnie podczas spacerów na górę zamkową, schodził do ich wnętrza; nie słyszał jednak nigdy o tem, by z plebanji można było przejść pod ziemią na zamek.

Dzisiaj — wiedzą o tem wszyscy, lecz prócz starego Jakóba nikt nie zna drogi, która w różne strony prowadzi.

Byli podobno śmiałkowie próbujący zbadać te lochy, brak powietrza i woda zmusiły ich do powrotu.

Pochód posuwał się ciągle naprzód.

Droga wydawała się wszystkim nieskończenie długą. Ślepy Jakób dodawał nędzarzom otuchy krzepiącemi słowy.

Zmordowani i wyczerpani żebracy, dotarli wreszcie do celu swej podróży. Loch kończył się podziemnym lejem, wznoszącym się pionowo do góry. Wkoło środkowej kolumny wiły się schody, prowadzące do znanych wszystkim podziemi starego iłżeckiego zamczyska.

Stary Jakób szedł pierwszy.

Za nim — powoli stąpali po kamiennych schodach ostatni uciekinierzy ginącego miasta, niosąc na zmianę Tadeusza i Wandeczkę.

Woskowe świece dopalały się.

Trzeba było pospieszać.

W pewnej chwili starzec zatrzymał się i rzekł:

— To tu! . . .

Należało znowu rozwalić zamurowane wejście.

Teraz dopiero dziwna ta karawana odczuła na sobie wielkość wysiłku.

Wszyscy usiedli na kamiennych schodkach. Nikt nie kwapił się do rozrywania nowej przeszkody.

Zabrakło im sił.

Stary Jakób, usiadł na najwyższym stopniu, oparł się łokciami na kolanach i modlił się półgłosem. Prosił Boga żarliwie, o dalszą opiekę nad nim, jego towarzyszami niedoli i nad dwojgiem małych bezbronnych sierot.

Za murem, mogło ich czekać wybawienie, lub gorsza jeszcze niewola niż tutaj — w wilgotnym zgniłem powietrza lochu.

Siedzieli więc cicho, . . . jedynie szept modlitwy przerywał skupienie.

Dzieci patrzały gorączkowym wzrokiem na swych wybawców. W oczach ich malowało się przerażenie. Trzeba było naprawdę widzieć te dziwne, beznogie, bezrękie, brudne i obdarte postacie, więcej do widm, niż, do ludzi podobne, by pojąć przestrach sierot.

Dzieci posadzone na kamieniach, przysunęły się do ślepca, — Jakób dziwne w nich wzbudzał zaufanie. O ile w kościele twarz jego była straszna i do maski zamarłej podobna, o tyle teraz miała wyraz dobrot liwy i jasny.

— Tadziu! . . .

— Co Wanduś?

— Prawda, że on jest podobny do św. Mikołaja?

— Acha!

— I taki dobry . . .

— Dobry.

— I wcale się go nie boję!

— I ja nie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tabela 4-go i 5-go dnia ciągnienia loterii

IV ciągnienie

Główne wygrane

30.000 zł. na nr.: 133927

25.000 zł. na nr.: 126692

20.000 zł. na nr.: 57729

10.000 zł. na numery: 113726 82835 98641 126444

5.000 zł. na numery: 57116 92032 129020 132485

2.000 zł. na numery: 9847 9925 29416 34610 34688 35969 36243 66847 70 661 82876 84388 92156 35541 133532 137506 150926 151763 172311 173779 191028 191298 193837

1.000 zł. na numery: 3626 13104 30034 35877 36796 40605 44877 54367 62809 74251 76616 89693 96103 99956 126828 133394 138374 143273 158347 161648 161723 178533 183271 192591

Wygrane po 200 zł.

293 578 60 43 935 1105 278 872 77 80 2323 99 425 59 536 936 3000 25 123 431 564 643 715 824 78 4043 250 316 598 718 39 70 880 5186 204 64 303 566 734 962 6070 214 325 682 7204 462 572 848 8073 207 514 632 9553 755 918 45

10282 472 504 604 99 830 11232 480 640 756 12257 316 51 91 685 868 971 13014 564 15102 82 561 846 16165 469 607 802 12 17269 344 519 620 753 916 18004 255 370 403 590 609 770 19218 34 467 561 669 781 87

20034 69 514 84 646 756 65 21007 372 22867 23117 519 76 24055 210 403 95 25168 72 393 615 26078 247 74 531 27105 671 734 51 28040 149 98 277 802 919 29174

30376 79 88 446 31209 319 36 405 506 896 32147 300 64 67 78 569 765 818 84 33039 198 381 625 42 728 996 34170 881 35439 568 849 36606 38021 399 640 58 904 39054 132 549 714 94

40128 510 834 985 41480 874 42133 358 554 43239 494 44266 520 57 72 658 888 45089 395 524 904 46410 33 508 654 94 48042 238 330 40 649 956 49161 94

50013 215 531 678 51240 417 576 866 52137 205 937 53064 195 214 662 888 54258 397 684 931 92 55036 98 149 59 766 56079 257 400 739 78 869 905 57096 847 952 58081 103 743 833 59298 323 639 857 928

60150 72 474 526 80 646 791 61419 565 98 776 987 62223 61 368 572 968 63069 383 802 91 64590 653 792 65051 151 398 664 75 966 66599 656 767 67040 62 161 352 693 68335 90 69030 162 413 29 651 701

70169 371 479 502 21 29 88 709 841 956 71023 69 154 290 334 490 567 665 717 65 903 69 72038 107 259 64 84 439 519 73008 56 858 940 69 74321 568 75084 363 950 54 56 85 76411 985 77038 132 289 411 583 768 985 79271 403 553 853

80225 696 783 870 85 96 81136 71 206 401 581 603 732 939 79 82049 83008 67 173 541 84463 638 85044 72 262 767 806 903 87011 17 150 225 622 915 88053 151 535 804 89109 458 631 948

90648 702 63 996 91697 778 92052 93355 873 94074 213 305 75 522 621 820 95435 607 871 927 96073 879 97506 691 98112 207 490 537 99204 12 360 93 658 97 882

100101 49 262 341 446 552 58 779 101034 134 287 98 692 102001 119 261 353 529 664 103113 310 419 523 618 781 875 903 104110 362 498 105260 85 923 106059 164 319 405 48 812 909 107131 260 327 74 507 740 955 108103 706 93 885 902 109372 532 966

110307 631 62 111016 111 736 95 992 112079 442 572 710 113081 143 347 446 703 98 853 974 114098 587 115664 116094 110132 256 352 723 742 846 117093 131 146 588 633 760 64 118485 523 636 782 888 119476 86 506 59

120156 348 441 743 71 871 121217 326 423 814 122398 459 123592 917 19 124558 88 666 91 715 958 59 125239 72 460 832 126054 164 325 56 692 94 954 127312 599 628 762 857 929 128177 469 552 89 966 129345 551 600 942

130022 119 48 279 131150 363 426 572 647 132230 643 88 893 133923 134295 418 76 708 155538 699 775 136065 216 552 137417 673 138033 285 584 963 139042 167 458 684

140117 733 80 87 141093 123 408 142166 576 997 143429 53 600 701 850 144112 148 193 456 742 145110 76 97 475 732 146217 655 936 77 147005 067 242 510 767 929 148057 249 303 470 149075 165 363 491 551 55 935 70

150019 154 283 603 151101 282 583 687 92 152008 43 428 552 642 722 64 857 153379 710 154212 362 401 806 155638 830 156623 25 75 860 991 157274 457 585 606 706 990 158081 757 159163 342 51 952

160087 252 67 850 161179 421 666 786 162255 320 643 72 99 163034 271 318 25 471 819 164127 472 165179 254 60 367 603 801 166029 212 330 518 75 696 848 914 167115 386 168097 271 453 989 169355 61 405 670 739

170171 84 211 45 576 630 967 171313 58 76 965 172467 520 649 773 958 173091 159 295 529 729 819 174281 584 619 707 17 848 175056 247 54 715 970 176043 75 131 54 332 469 77 79 507 760 177146 259 577 814 920 178126 213 85 377 595 831 179439 622 758 874

180025 319 405 32 85 736 882 181637 97 799 182161 653 965 183043 332 98 466 931 184152 249 470 584 902 185262 942 186250 852 70 187214 92 364 188183 730 876 189148 436 558 807 65 87

190434 66 191768 192103 97 517 847 193003 117 370 465 194547 817

5-ty dzień

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

100.000 zł na nr 194977.

10.000 zł na nr 78672.

5.000 zł na nry: 93625 95227 156555 166312.

2.000 zł na nry: 12656 19098 34839 50001 71794 101774 177637.

1.000 zł na nry: 7046 7280 11092 14286 17557 23433 41239 50471 53244 55309 55378 57680 60112 69330 71648 87423 94061 102826 110846 117073 117532 146077 147738 162872 164550 167149 170146 172271 172877 174247.

Wygrane po 200 zł.

22 97 226 341 408 18 56 537 38 663 915 39 81 1044 69 165 214 71 322 94 447 58 69 621 712 33 71 883 2024 64 126 94 390 742 872 974 3054 125 507 20 803 54 62 979 4068 87 116 40 54 83 235 312 26 36 71 454 569 635 714 90 896 989 5103 14 83 307 32 56 67 428 674 716 23 949 6399 511 16 69 677 855 977 7028 146 93 250 328 62 544 640 50 893 929 97 8096 276 305 18 478 523 828 35 9018 263 333 798 823 68

10151 246 333 826 59 11036 61 127 204 47 54 315 72 426 56 571 801 947 89 12237 90 551 56 92 619 44 882 13024 84 119 67 351 810 947 14004 29 74 188 303 58 443 84 582 684 92 817 75 15119 458 555 84 673 91 782 16044 96 158 283 513 63 677 701 842 974 17013 133 237 338 665 713 32 84 18114 40 267 494 521 612 16 67 714 934 19155 261 71 88 300 23 436 92 526 80 637 93 780

20217 720 41 80 834 21023 50 58 162 80 386 480 681 83 96 861 919 23 22204 42 311 50 61 417 72 724 66 837 988 23038 41 73 478 529 48 86 780 90 91 823 957 82 24256 78 457 507 8 631 65 67 738 823 40 974 83 84 25037 138 323 63 503 45 773 820 925 53 26125 237 476 656 65 821 27065 209 21 348 438 80 705 26 953 83 28043 79 83 383 496 694 707 29066 131 47 76 205 84 413 49 581 724 44 58 90 821 55 64 983

30041 64 197 286 670 73 910 15 50 59 76 31041 52 317 433 510 638 848 960 32047 441 70 738 33048 319 75 460 599 618 707 840 908 34013 48 172 302 525 60 775 922 92 35067 400 69 699 36020 76 87 91 135 223 320 436 553 96 610 700 60 808 85 99 908 84 91 37047 154 62 396 800 16 38075 134 219 324 557 807 87 920 39016 157 229 84 410 74 695 97 750 57

40009 41 62 333 516 927 41036 73 98 178 339 94 97 664 80 926 42544 688 93 43075 89 124 215 64 357 76 519 716 26 64 995 44053 199 391 428 544 719 878 936 45115 208 482 540 95 634 66 84 728 56 63 835 71 982 46053 55 114 82 215 344 533 51 605 35 41 863 907 8 17 74 47103 60 295 98 374 515 82 48014 17 358 78 541 639 819 907 79 49016 20 168 240 398 400 36 726 69 898 961 80

50223 29 328 566 880 51091 395 521 62 649 52084 167 87 319 20 36 65 415 22 682 751 59 98 894 953 63 76 53102 635 92 490 99 316 57 996 54302 64 84 405 625 71 863 984 55030 146 68 262 320 58 447 673 77 861 62 74 77 56304 57006 83 361 75 507 655 63 99 734 814 903 58098 168 76 94 224 94 321 563 85 610 77 83 723 28 53 85 849 956 59243 319 34 39 55

60069 382 459 621 50 878 934 61065 305 707 62035 106 574 94 693 708 39 63019 72 77 219 64 344 507 74 87 708 45 841 97 927 38 64012 13 128 44 387 488 50 61 687 773 975 89 65070 93 165 319 810 66043 170 204 335 66 911 58 88 67196 258 82 475 93 544 56 717 53 68032 45 67 229 309 64 496 693 701 69197 236 341 417 36 632 47 794 813 922

70072 122 297 347 808 71017 108 18 249 373 452 551 646 848 963 72055 72 118 260 320 119 73069 140 41 81 250 70 643 65 748 802 54 74072 79 166 306 518 602 62 91 807 42 55 924 75144 55 62 263 483 571 630 722 839 50 900 42

76010 240 76 394 436 621 60 72 94 774 95 801 2 933 48 68 77356 430 844 951 84 78238 314 539 657 97 728 66 878 79215 16 29 324 485 611 17 883 93 947

80142 65 477 529 93 699 776 972 96 81001 22 320 85 95 531 635 764 950 82006 53 93 132 256 420 55 516 871 83011 179 328 36 55 76 447 75 619 84 756 813 23 51 980 84037 123 297 301 61 465 85 582 688 85147 425 572 672 86355 474 695 883 87181 96 214 316 957 88256 512 689 720 843 47 931 41 89023 108 257 464 611 837 96 901 47

90208 45 395 421 27 74 521 63 64 83 632 93 800 950 91066 70 556 57 871 91 92040 100 48 69 78 89 201 16 339 410 45 76 519 647 818 40 93027 48 54 105 215 41 309 22 56 69 450 543 713 94036 111 30 63 96 488 804 43 59 933 95005 59 61 132 90 319 406 551 605 39 819 949 81 96440 62 534 671 860 91 907 95 97096 216 300 22 409 56 62 87 562 699 858 916 71 98165 95 494 896 99091 532 711 891

100028 55 220 84 509 77 604 86 821 79 968 101094 408 89 557 671 729 73 846 937 102053 105 311 634 42 72 808 10 40 900 17 103136 43 253 69 340 70 411 568 639 97 709 104388 432 570 105010 133 273 314 553 96 706 8 89 895 930 50 106078 129 369 520 107190 93 94 403 622 703 108011 28 170 357 833 92 109065 217 91 586 669 89 707 827 913 50 99

110012 39 76 105 227 36 52 348 76 79 94 475 91 624 28 88 775 861 962 111086 364 75 453 544 722 30 810 92 112181 417 95 514 633 83 726 981 113152 362 463 730 801 975 97

114181 229 60 346 68 406 854 59 929 44 115064 661 72 74 732 943 97 116020 108 31 597 607 826 905 12 54 85 117065 168 201 379 460 529 42 625 57 60 118036 47 379 83 602 45 758 970 94 119045 73 164 469 579 80 726 902 11

120046 54 71 262 527 685 732 856 920 121026 395 583 622 714 803 122108 295 305 44 478 521 606 725 800 9 123251 343 587 641 934 124004 33 39 57 205 625 125135 93 210 417 33 590 611 59 820 92 901 29 30 126555 674 764 859 911 27 70 127021 93 229 459 621 22 713 868 965 128190 96 540 726 954 129112 46 96 326 37 57 88 429 756 99 871 951

130073 74 270 92 616 37 59 93 826 38 131048 185 283 369 482 576 690 814 35 960 132434 536 626 57 848 89 957 133067 140 78 223 32 314 586 625 76 733 61 811 912 69 134344 405 506 794 135089 115 31 919 82 415 37 71 531 60 136177 86 443 507 50 646 759 935 137329 38 548 802 89 138009 15 71 102 44 493 97 502 3 643 777 811 17 911 139254 70 427 501 12 75 737

140017 362 402 582 790 948 62 141028 129 206 75 425 625 71 751 80 946 142003 18 233 332 68 78 759 84 857 143160 89 444 85 590 653 780 810 64 144178 206 57 77 408 13 36 625 857 64 931 49 76 145160 77 200 70 437 73 759 939 146151 225 324 62 717 999 147064 279 352 879 916 148042 50 72 110 472 81 869 906 149061 124 68 343 79 91 624 757 831 34

150074 112 548 151008 71 97 169 214 334 470 505 671 152014 221 28 54 56 336 464 509 58 812 153053 100 29 30 63 550 604 704 154078 222 315 48 582 725 865 950 92 155043 174 86 282 820 957 156055 220 476 504 7 724 71 817 65 85 914 39 68 157061 160 80 264 87 320 26 473 99 605 928 30 158013 27 284 516 65 673 720 917 32 159064 283 489 529 63 754 889 913

160161 268 485 161153 240 304 45 85 412 523 71 626 162038 619 30 39 54 73 742 55 845 85 163167 81 207 330 53 777 869 164121 83 512 92 615 44 79 769 805 33 983 165229 377 806 19 166171 89 419 835 949 75 85 167000 107 10 348 61 461 614 29 722 835 168071 164 372 638 68 831 169070 213 25 305 706 12 43 87 827 937 40

170059 391 432 518 662 171074 173 98 345 52 579 714 801 14 78 984 172010 23 125 85 287 385 502 651 173148 86 592 644 174139 42 66 673 75 85 907 175035 169 91 482 669 758 89 176001 49 238 302 53 62 454 532 620 96 897 177026 47 72 168 342 792 934 86 178012 79 154 508 35 42 98 659 790 966 80 179086 198 225 546 76 95 614 706 848 49 930 59 73

180067 484 500 698 826 79 89 991 181064 141 424 37 522 78 741 822 908 79 182010 102 3 702 7 9 864 965 183386 521 40 80 631 80 773 820 184081 816 63 910 49 52 185010 71 191 308 26 405 32 36 72 526 603 706 915 186199 289 90 60 87 508 674 187141 205 20 83 312 32 36 509 12 611 95 188027 42 129 215 23 531 656 79 817 45 189057 457 574 811 38 54 63 949 79 99

190077 551 684 191109 528 690 704 901 97 192 102 439 622 860 193016 83 120 317 82 402 809 194102 70 94 298 494 566 655 84 791 947.

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

487 729 830 85 910 1014 64 115 17 318 537 50 2223 98 364 95 716 3169 541 678 733 67 989 4269 773 940 5374 6100 272 859 82 430 7094 225 335 793 862 8125 32 72 316 85 9428 630 817 6 4910

10182 90 353 445 529 679 785 11068 267 429 956 75 12275 91 686 13247 378 420 41 606 36 78 14418 97 746 913 38 15250 543 57 870 16200 344 71 503 659 17175 268 99 409 671 833 61 76 918 18040 170 262 341 79 497 909 19031 71 152 397 809 68

20063 126 32 74 89 290 97 805 902 66 21405 582 95 624 868 22314 427 608 910 38 49 23373 570 991 24127 858 63 25098 306 571 926 26856 27049 89 138 401 613 890 28082 29260 95 931

30645 717 860 31009 11 73 93 190 560 753 92 32026 592 608 33081 609 990 34293 868 924 29 34 58 35143 674 936 36593 677 37004 942 38952 39196 256 486 826

40379 660 41242 361 602 83 42283 896 43619 772 822 84 905 44054 392 466 98 855 45018 170 334 549 46323 746 849 915 89 47119 396 549 738 908 48182 500 49115 587 879

50327 714 99 51047 811 921 83 52203 20 400 565 732 833 970 53189 470 741 54094 508 698 840 55034 73 197 346 463 56001 75 389 57081 258 300 58038 78 315 69 633 927 59354 448 523 679

60053 301 643 82 815 906 40 61164 78 263 91 331 603 46 62096 269 80 340 61 63618 64 89 767 76 981 64007 313 589 759 88 921 61 65061 585 66436 573 763 918 67012 177 983 68381 431 69 86 567 69084 193 383 560 611

70270 335 656 764 810 71520 84 911 72109 553 652 83 705 801 73103 538 735 74965 75013 27 136 665 891 902

76379 523 75 77059 134 303 704 996 78169 346 405 79224 615 62 784

80159 234 342 552 73 668 81006 235 319 672 799 958 82502 664 794 939 83274 86 445 60 635 969 84008 471 922 89 85258 629 752 86247 411 888 87141 443 627 794 88198 821 963 89081 411

90269 314 71 429 39 589 695 949 76 91193 408 648 734 961 81 92023 117 208 351 63 632 819 93034 38 575 796 800 25 94024 311 715 67 95191 348 96267 592 97106 265 333 659 854 98461 762 99428 42 66 81 744 65 828

100030 83 108 98 260 526 620 73 855 964 101098 791 936 102102 239 82 421 888 904 103014 103 58 324 56 58 459 104902 105088 887 106031 97 333 400 69 107595 768 974 108116 812 919 109299 383 589

110431 633 111108 79 397 112353 411 560 113006 168 286 357 622 68

114393 416 644 115146 225 374 75 460 603 48 733 805 942 116645 78 815 54 117011 503 644 763 897 118285 403 93 611 737 881 119021 235 380 745

120132 88 248 907 121209 92 355 655 894 925 122130 123280 608 29 798 903 81 124005 86 306 73 537 55 775 809 125025 381 88 499 639 867 126194 460 526 57 127178 440 800 948 128116 264 67 129280 85 87 493

130112 27 353 61 90 915 91 131128 94 267 379 98 635 735 990 132043 146 68 298 550 632 818 901 60 67 133044 238 610 45 898 134202 20 711 61 901 135046 158 353 668 743 136200 94 434 51 532 137489 522 949 138820 912 51 139484 783 878

140235 494 862 141146 495 802 50 142130 598 943 143053 207 413 956 83 144411 728 801 145460 83 92 716 146446 531 47 775 88 92 924 147035 163 73 684 148492 99 149089 370 406 576 79 652 765 833 54 932

150436 673 950 84 90 151528 74 668 779 80 963

152013 426 33 823 153172 408 622 779 874 154071 337 532 42 97 667 766 155024 146 360 436 688 802 156116 425 51 638 895 948 157046 722 70 902 158087 131 71 244 70 650 874 927 159261 357 715 48

160040 43 601 750 901 161163 325 835 958 162027 294 497 854 96 99 987 163411 639 790 927 164110 81 92 322 613 960 165006 166268 331 522 782 167307 39 168188 276 478 585 91 169206 11 391 530 731

170032 164 246 52 325 536 606 171158 396 653 896 172175 441 571 662 68 173037 238 345 89 842 75 925 174037 307 41 558 933 175103 803 87 176839 177307 404 555 640 178426 568 732 990 98 179270 550 676 971

181647 73 182150 283 337 443 506 57 725 886 915 49 183014 81 388 184013 101 913 185282 498 186026 409 724 187002 4 192 363 580 894 188265 89 627 77 235 809 189122 448 542 744 70 856 955

190126 314 191039 83 95 328 428 564 193033 194260 64 338 61 583 90

Od naszych korespondentów

Chełmno

— **Włamanie.** W Szynbornie majątku Franciszka Kaufmanna dokonano w nocy z 9 na 10 bm. włamania do mieszkania właściciela majątku. Złodzieje skradli różne przedmioty, wartości około 1000 zł.

Wąbrzeźno

— **Śmierć dziecka w torfowisku.** W niedzielę utonęło w torfowisku dziecko p. Phelkiego z Piwnic.

— **Podpalacze grasują.** W niedzielę, 13 bm. o godz. 22,30 spłonęły 2 stogi zboża na szkodę p. Romanowej w Ludowicach. Wstępne dochodzenia ustaliły, że pożar powstał wskutek podpalenia. P. Romanowa nie była ubezpieczona.

— **10-lecie istnienia placówki Powstańców i Wojaków OK VIII w Płużnicy.** W niedzielę, 13 bm. odbyło się uroczyste zebranie w sali p. Dąbrowskiego. Na zebranie przybyli p. p. prezes powiatowy Powst. i Woj. Szczuka, sekretarz Szaliński, skarbnik Wolnik, kpt. Szalecki, wójt Ratkowski oraz p. red. Wachowiak. Zebranie zagaił prezes placówki p. Paczkowski, witając przybyłych, poczem sekr. p. Nierzwicki odczytał krótką historję placówki. Z kolei przemówił prezes powiatowy p. B. Szczuka, który omówił sytuację polityczną w Europie i nawoływał do czuwania i organizowania się w szeregach armii rezerwowej.

Okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, Prezydenta Mościckiego i gen. Rydza-Śmigłego zakończył prezes swoje przemówienie. Okrzyk ten entuzjastycznie po trzykroć powtórzono, poczem wręczono zasłużonym członkom krzyże. Złoty krzyż zasługi otrzymał prezes p. Paczkowski, a srebrne krzyże p. p. Neumann i Nierzwicki. W imieniu pow. kom. PW i WF przemawiał p. kpt. Szalecki, wójt p. Ratkowski i inni. Po zebraniu odbyła się zabawa taneczna.

— **XIII Tydzień LOPP** odbędzie się w czasie od 24 września do 1 października 1936 r.

— **Tragiczny wypadek na polowaniu.** Dnia 10 bm. o godz. 14,30 podczas polowania na kuropatwy w **Niemieckich Łopatkach** powiatu wąbrzeskiego, urządzonego przez nauczyciela Dąbrowskiego z Zaskocza i strażnika łowieckiego Zakrzewskiego Stanisława z Książek, został zastrzelony przez omyłkę bawiący się na polu 6-letni chłopiec z Niemieckich Łopatek — Paluch Stefan. Chłopiec zmarł na miejscu, ponieważ wskutek strzału otrzymał 8 kul śrutu **w serce i głowę.** Strzał oddał Zakrzewski Stanisław, którego przytrzymano do dyspozycji władz sądowych.

— **Wprowadzenie burmistrza.** W dniu 7 bm. p. starosta Kalkstein na posiedzeniu Rady Miejskiej wprowadził w urzędowanie burmistrza p. Leona Schwarza, który od lat 12 sprawował urząd burmistrza i po upływie kadencji został ponownie wybrany na lat 5 jako burmistrz niezawodowy. Panu burmistrzowi Schwarzowi życzymy wszelkiej pomyślności.

— **Echa napadu na policję.** Dnia 5 na 6 bm. 3 awanturników, pijanych napadło na posterunkowych policji i obrzuciło ich kamieniami. W związku z tym napadem sędzia śledczy przy Sądzie Grodzkim przytrzymał głównego sprawcę zajścia niej. Maćkiewicza.

Świecie

(ś) **Na ślubnym kobiercu.** W ostatnich dniach został pobłogosławiony związek małżeński między p. Antonim Mączkowskim właścicielem cementowni i budownictwa studzień w Chełmnie; synem p. Jana Mączkowskiego przemysłowca w Świeciu, z p. Wandą Malinowską, córką mistrza piekarskiego w Chełmnie. Ślubu udzielił ks. prob. Żynda w kościele farnym w Chełmnie. Młodej parze „Szczęść Boże".

(ś) **Do Piaseczna na odpust.** I ze Świecia wyjechało sporo pątników na doroczny odpust Matki Boskiej do Piaseczna. Pewna ilość wyjechała statkiem, bo to najtaniej, inni zaś autobusem.

(ś) **Przed wystawą misyjną.** Wystawa misyjna, przygotowana przez kółko św. Piotra Klawera na niedzielę 13 bm. odbędzie się dopiero w następną niedzielę 20 bm.

(ś) **Święto druhen.** Miejscowy oddział Kat. Stow. Młodzieży Żeńskiej obchodził w niedzielę 13 bm. swe tegoroczne święto druhen. W przed dzień przystąpiły druhny do spowiedzi św., poczem, wieczorem odbyło się błogosławieństwo, poprzedzone nauką ks. asystenta. Nazajutrz przystąpiły druhny gremjalnie, bo wszystkie w liczbie około 150, podczas mszy św. do wspólnej komunii św. Popołudniową część programu wypełniły: zbiórka przed pomnikiem Najśw. Serca Pana Jezusa, skąd wymarsz na łąkę p. Pieczki, na wybudowaniu, gdzie na łonie natury odbyło się uroczyste zebranie. Po zebraniu wspólna kawka i wieczorem ognisko.

(ś) **Jeszcze echa kradzieży naboi.** Przed kilku dniami donosiliśmy o włamaniu się nieznanych osobników do składnicy, mieszczącej się w piwnicach, składu żelaza p. Barcka, gdzie skradziono pewną ilość naboi. Należy dodać, że nie jest to kradzież odosobniona, gdyż w ostatnim czasie już dwa razy zostało podobne włamanie i podobna kradzież naboi na szkodę wymienionego dokonana. Policja prowadzi dochodzenia w celu wykrycia i unieszkodliwienia tej szajki złodziejskiej.

Wykaz nagrodzonych wystawców na Pomorskiej Wystawie Pszczelniczej w Toruniu

W związku z Pomorską Wystawą Pszczelniczą, która wywołała szerokie zainteresowanie społeczeństwa jak również i czynników rządowych, podajemy poniżej listę nagrodzonych wystawców, jak również klasę i rodzaj medali.

Nagrodzeni Medalem srebrnym Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych:

Józef Stachowicz, dyr. Pom. Monopolu Tytoniow. z Torunia za rośliny miododajne; **Antoni Falkowski,** wiceprezes Pom. Zw. Pszczelarzy z Torunia za miody, pszczoły i hodowlę matek; **Wielkopolski Związek Pszczelarzy w Poznaniu** za miody.

Nagrodzeni Medalem srebrnym Pomorskiej Izby Rolniczej:

Józef Bułka, wiceprezes Pom. Zw. Pszczelarzy z Brodnicy za miody; **Bronisław Chechłowski** z Miesiączkowa za miody; **Franciszek Trzebkowski** z Nowego za ul obserwacyjny.

Nagrodzeni Medalem bronzowym Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych:

Franciszek Pałucki z Torunia za miody i miody pitne; **Jan Jankowski,** właść. majątku Morczyny, za miody, miody pitne i likiery miodowe; **Z. Dasse** z Przełęku za miody; **Firma B. Hozakowski w Toruniu** za nasiona roślin miododajnych; **Zdzisław Buczkowski** właść. maj. Tylice za miód i przetwory miodowe; **Rhode** z Granowa za miody.

Nagrodzeni Medalem bronzowym Pomorskiej Izby Rolniczej:

Feliks Witecki, Stawki pod Toruniem, za miody i pszczoły; **Hoetling Wilhelm** z Lubianki za miody; **Lau Hugo** z Lubianki, za miody; **Feliks Lewandowski** z Torunia za miody.

Nagrodzeni Listami pochwalnymi Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Rolnych:

Eckert z Ciechocin pow. Chojnice, za miody; **Kralewski** ze Świecia, za miody; **Schmidt,** Chojnice, za miody; **Nadolny Władysław** Trzemeszno, za miody i pszczoły; **Ekowski Karol** z Lubicza za miody i pszczoły; **Rypyść Kazimierz** z Torunia, za pszczoły.

Nagrodzeni Listem pochwalnym Pomorskiej Izby Rolniczej:

Langowski Alojzy z Chojnic za miody; **Michałowski** z Sławęcina p. Chojnice za miody; **Westphal O.,** Młyn Bachorz, za miody; **Jakowczyk J.** z Torunia. za pszczoły; **Oddział Małopolskiego Zw. Pszczelarzy** Frysztak za miody; **Szkoła Powszechna w Dąbrowie Chełmińskiej,** za pszczoły.

Dyplom Centralnego Związku Pszczelarzy w Warszawie

Pomorski Związek Pszczelarzy za działalność na polu pszczelnictwa i wydawnictwo Pasieki Pomorskiej.

Dyplom Pomorskiego Związku Pszczelarzy.

J. F. Gehrke w Chojnicach za przybory i ule. **Firma Sito** — Warszawa za krady odgrodowe. **Karol Woś** z Sokołowa k. Rzeszowa, za ule i kraty odgrodowe. **Firma Noga** — Gniewkowo za sztuczną węzę i przetwory woskowe. **Czesław Ziembiewicz** — Ostrów — za przybory i miody. **Dąbrowski Wacław** z Nowejwsi 72 pow. Grudziądz za kraty odgrodowe. **Lubelski Związek Pszczelarzy** za przybory, modele i fotografje. **Wojewódzkie Towarzystwo Pszczelnicze** w Lublinie za przybory pszczelnicze. **Inż. Pawłowski Leopold** z Rudnika n. S. za ładne skompletowanie i opiekowanie się spuścizną Ks. Dzierżona. **Pszczelniczy Zakład Doświadczalny** w Lublinie za wykresy. **Pomorskie Zrzeszenie Gospodyń** Wiejskich w Toruniu za przetwory miodowe. **Ilkow Konstanty** z Pisarowic za ule.

Listy Pochwalne Komitetu Wystawy

Inż. Pawłowski Leopold z Rudnika n. S. za węzę i miody pitne. **Rheinhold K.** z Chojnic za miody. **Hass** z Grudziądza za miody. **Hilarowa** z Świecia za miody. **Staszak Jan** z Torunia za pszczoły. **Daniel Olech** inż. z Pinczowa za ule. **Zaprawa Walenty** z Górzna za miody. **Towarzystwo Pszczelarzy w Sępolnie za miody. Kawęcki Paweł** z Chojnic za miody. **Towarzystwo Pszczelarzy w Bagienicy** za miody. **Towarzystwo Pszczelarzy w Radzyniu** za miody. **Held Helena** z Nowego za miody. **Gregorkiewicz** z Świecia za miody. **Majewski Świecie** za miody. **Czyżyk Jan** z Kubiaty za miody. **Wolter Emil** Wałdowo za miody. **Madelung H.** z Witkowa za miody. **Chefler B.** z Wałdowa za miody. **Kulczyk** z Wałdowa za miody. **Nieberding** z Wałdowa za miody. **Gruenberg Józef** z Podgórza za pszczoły. **Szkoła Powszechna** Rzęczkowo za ule. **Kuc Wilhelm** Bieruń Nowy za ule. **Jarmołeńko Michał** Niepołomice za ule.

Bydgoszcz

Oszust wyłudził 3 zegarki u jubilera

Zam. przy ul. Poznańskiej 4 jubiler p. **Antoni Kosowski** z Bydgoszczy doniósł w dniu wczorajszym policji o wyrafinowanym oszustwie dokonanym przez nieznanego złoczyńcę.

W dniu 9 bm. przybył do sklepu jubilerskiego pana K. jakiś mężczyzna, który przedstawiając kwit znanej firmy meblarskiej p. **Hechlińskiego** przy ul. Podgórnej — poprosił o wydanie trzech zegarków dla wymienionej firmy. Pragnąc solidnie obsłużyć klienta, jubiler wręczył rzekomymu wysłannikowi firmy Hechliński aż trzy zegarki do wyboru.

Dopiero po niewczasie, bo po kilku dniach ujawniono podstępne oszustwo. Do tej pory wyrafinowanego oszusta nie ujęto. Zegarki przedstawiały wartość około 200 zł.

Tczew

Najechany przez rowerzystę

We wtorek dnia 15 bm. o godz. 12,30 w południe zdarzył się na ul. M. Piłsudskiego przed gmachem Sądu Grodzkiego wypadek najechania przez rowerzystę, mianowicie, młodociany cyklista, jadąc z nadzwyczajną szybkością, najechał na pewnego parcelnika z Damaszki. Skutki najechania były fatalne. Najechany został odrzucony przez rower o kilka metrów i stracił przytomność. W stanie groźnym przeniesiono go do Sądu, gdzie przybyły lekarz udzielił pierwszej pomocy. Policja spisała protokół.

NOWE n. Wisłą

Z bolączek nowskiego przemysłu stolarskiego

Potrzeba wielkiej składnicy dykt

(ś) Miejscowy przemysł meblarski, liczący około stu warsztatów, fabryk mebli i mniejszych stolarni, odczuwa brak wielkiej składnicy dykt i fornierów i to takiej, któraby mogła dostarczać dyktę wszelkich grubości, jakie tylko w przemyśle meblarskim zachodzą.

Wprawdzie są aż cztery takie składy, i to 2 w ręku Polaków i 2 w ręku żydowskim. Jednakże wszystkie one nie posiadają takiego wyboru, któryby mógł zadowolić miejscową klientelę stolarską.

Miejscowemu przemysłowi stolarskiemu idzie teraz oto, by zlikwidować miejscowe placówki sprzedaży dykt, będące w ręku żydowskim i w zamian tego utworzyć wielką składnicę, którą powinien przejąć jeden z miejscowych kupców Polaków tej branży, przyczem towar pobieranoby z państwowych tartaków z Bydgoszczy, czyli wprost od producentów, co w rezultacie dałoby dla miejscowego przemysłu korzystniejszą cenę nabycia.

Poza utworzeniem składnicy wyrobów państw. tartaków i fabryki dykt z Bydgoszczy rozpatrywano też koncepcję założenia spółdzielni stolarskiej, co jednak nie znajdzie pewnie aprobaty ze strony tut. stolarzy.

Powyższe sprawy obszernie omawiano na ostatniem zebraniu cechu stolarskiego, gdzie też był obecny przedstawiciel państw. tartaków z Bydgoszczy i tu wybrano komisję, która sprawę definitywnie doprowadzi do końca. Z wielką składnicą dykt i fornierów ma więc powstać nowa placówka przemysłowo-handlowa, lecz jest ona niezbędnie konieczna dla usprawnienia miejscowej produkcji meblowej.

Kiedy nastąpi realizacja tego projektu wykażą najbliższe dni, gdyż starania są w pełnym biegu.

Starogard

Kradzież inwentarza w powiecie

W Pączewie nieznani sprawcy skradli Franciszkowi Kalinowskiemu z niezamkniętej stajni w nocy z soboty na niedzielę 12 na 13 bm. dwa konie oraz jednokonną powózkę wartości 1100 zł. Policja prowadzi dochodzenia. W Dąbrówce p. Aleksandrowi Nelce skradziono z obory jałówkę wartości 120 zł.

CHOJNICE

Powiatowe święto rolnicze

Ubiegłej niedzieli barwnie flagami przybrane Chojnice były świadkiem niecodziennej uroczystości. Oto w dniu tym rolnictwo całego powiatu zjechało się na uczczenie święta pracy rolnika-żywiciela, na doroczne „Dożynki Powiatowe", urządzane staraniem miejscowego Towarzystwa Rolniczego Powiatowego.

Od samego rana zaczęły też zjeżdżać do Chojnic wozy żniwne, pięknie umajone, banderje konne, cykliści w karnych zespołach itd. Wszystko dążyło na plac Piastowski, skąd o godz. 10-tej ruszył pochód uczestników dożynek do kościoła, by podziękować Bogu za plon całorocznej pracy. Uroczystą Mszę św. odprawił ks. prałat Sprengel, prezes Kółka Rolniczego w Czersku, kazanie natomiast, które do głębi serca wzruszyło rolników, wygłosił ks. proboszcz Tychnowski z Konarzyn.

O godzinie 12-tej po Mszy św. ustawił się koło kościoła długi pochód uczestników święta rolniczego, po czym ruszono na stadion miejski. Na czele kroczyły poczty sztandarowe Kółek Rolniczych, dalej pięknie przybrane w ludowe stroje dziewczęta niosły wieńce, dalej przedstawiciele duchowieństwa oraz władz miejscowych, no i w końcu czwórkami długi sznur rolników-kółkowiczów.

Na stadionie, na przybranej zielenią trybunie, zajęli miejsca p. Starosta Kasperkiewicz, ks. prałat Sprengel, p. burmistrz Sieracki, dyrektor Banku Rolnego z Grudziądza p. Narbutt, delegat Centrali PTR z Torunia p. dyr. Zakrzewski, miejscowy prezes TRP p. Marcinkowski itd. Z kolei przy ochoczych dźwiękach doborowej orkiestry rozpoczęło się składanie wieńców przez poszczególne delegacje wśród ochoczych śpiewów i tańców barwnie przybranej w stroje ludowe młodzieży. Po zakończeniu korowodu wieńcowego, wygłosił podniosłe przemówienie do zebranych rolników i przedstawicieli władz p. prezes Marcinkowski. Kolejno zabrali głos p. wicestarosta Kasperkiewicz, p. burmistrz Sieracki i p. dyr. Zakrzewski imieniem centrali PTR, przemawiając w gorących słowach do zebranych rolników.

Dalszym punktem programu była okazała defilada na rynku miejskim wśród szpaleru tłumnie zalegającej ulice i rynek publiczności. Na umajonej trybunie zajęli miejsca przedstawiciele władz z p. wicestarostą na czele. Za chwilę u wylotu ulicy ukazała się orkiestra, a za nią, prowadzona przez starostę dożynkowego p. Wandtke'go defilada żniwna.

W defiladzie kroczyły na czele poczty sztandarowe Kółek Rolniczych, oddziały barwnie ustrojonych kosynierów, banderje konne, oddziały cyklistów na malowniczo udekorowanych rowerach i długi sznur wozów drabiniastych gustownie i różnorodnie udekorowanych z grupami żniwiarek i żniwiarzy, śpiewających ochoczo piosenki ludowe. Zebrana tłumnie publiczność witała oklaskami każdy bardziej pomysłowo przystrojony wóz lub oddział żniwny.

Po defiladzie nastąpił wspólny obiad w salach Zakładu Starostwa Krajowego, a następnie zabawa ludowa i wręczenie nagród. Pod wieczór rozpoczęły się zabawy taneczne na dwóch wielkich salach w hotelu Urbana i Engla, na których bawiono się raźno do późnej nocy.

Tak zakończyło się manifestacyjne święto pracy rolników pow. chojnickiego, pozostawiając wśród uczestników i widzów głębokie wrażenie.

KALENDARZYK

Środa, 16. 9.: Korneliusza.
Czwartek, 17. 9.: Lamberta.
Piątek, 18. 9.: Ryszarda.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY

Pogoda bez zmian. Po miejscami chmurnym lub mglistym ranku, w ciągu dnia naogół słonecznie. Temperatura dniem około 18 st. Słabe wiatry miejscowe.

STAN WODY W WIŚLE

Poziom wody w Wiśle wynosił dn. 15 bm. o godz. 7 rano (w nawiasach stan z dnia poprzedniego): Kraków —2,32 (2,03); Zawichost +1,76 (1,86) Warszawa +1,31 (1,37); Płock +0,95 (0,91); Toruń +0,98 (0,91); Fordon +0,90 (0,82); Chełmno +0,72 (0,68); Grudziądz +0,91 (0,85); Korzeniewo +1,02 (0,98); Piekło 0,27 (0,27); Tczew +0,20 (0,20); Einlage +2,18 (2,20); Schiewenhorst +2,44 (2,48).
Temperatura wody w Wiśle 12,3 (12,2).

Na bruku bydgoskim

— **Komunikat prasowy R. K. S. „Amator“ w Bydgoszczy.** Sekcja ciężko-atletyczna trenuje od 20 bm. regularnie w poniedziałki i czwartki w lokalu p. Kowalskiego (dawniej Kleinerta) przy ul. Wrocławskiej.

Schadzki sekcji piłki nożnej odbywać się będą regularnie co piątek każdego tygodnia o godz. 20 w lokalu klubowym u p. Dzierżyńskiego przy ul. Wrocławskiej. Obowiązkowy udział kompletów I i II drużyny oraz drużyny juniorów.

— **K. S. Kabel Polski — sekcja pięściarska i zapaśnicza.** Treningi odbywają się w każdy wtorek i czwartek od godz. 19—20 w sali Gimnazjum Humanistycznego. Kandydaci do powyższych sekcyj juniorzy i starsi mogą się zgłaszać do kierowników sekcyj, pięściarze do p. Borowicza, zapaśnicy do p. Kończewskiego.

— **Sezon kradzieży rowerowych nie kończy się w Bydgoszczy.** W dniu wczorajszym zanotowano trzy dalsze, nowe kradzieże rowerów. Brunon Draheim (ul. Zamojskiego 16) doniósł policji o kradzieży swego pojazdu dwukołowego z przed księgarni Braci Bażańskich przy ul. Gdańskiej. Rower przedstawiał wartość 110 zł. i „uprowadzony“ został przez nieznanego złodzieja. W podobny sposób bez śladu zginął rower pozostawiony przez szeregowca 61 p. p. Józefa Loca. Jakiś złodziej zabrał jego rower z ul. Świętojańskiej. Trzeci wreszcie rower przedstawiający wartość 180 zł., skradziono ze składnicy przy ul. Gdańskiej 21 na szkodę Maksymiljana Czajkowskiego.

Zebrania — Odczyty

— **Narodowo-Chrześcijańskie Zjednoczenie Rzemiosła.** Zebranie plenarne członków oddziału bydgoskiego N. Ch. Z. Rzem. odbędzie się dziś, dnia 16 bm. o godz. 19.30 w lokalu Resursy Kupieckiej. Na porządku dziennym obrad m. in. aktualny referat o sprawach podatkowych, który wygłoszony zostanie przez kierownika sekretarjatu p. Żakowskiego. Spodziewany jest również udział pp. naczelników urzędów skarbowych w zebraniu.

— **Publiczne zebranie Związku Polskiego.** Związek Popierania Polskiego Stanu Posiadania w Bydgoszczy zwołuje na dzień 18 b. m. godz. 20 do Resursy Kupieckiej publiczne zebranie, na którem wygłoszą referaty o akcji osiedleńczej kupiectwa oraz rzemiosła w województwach centralnych p. red. K. Fiedler oraz p. Patalong. Na zebranie powyższe zaprasza Zarząd wszystkich zdrowo myślących Polaków, rozumiejących konieczność spolszczenia handlu i rzemiosła w Polsce.

Ze sportu

POMORZE ZWYCIĘŻA POZNAŃ W LEKKIEJ ATLETYCE PAŃ.

W Bydgoszczy odbyły się ub. niedzieli na stadjonie im. Marszałka Piłsudskiego międzyokręgowe zawody lekko-atletyczne pań Poznań — Pomorze

W ogólnej punktacji zwyciężyła reprezentacja Pomorza 58½:42½ pkt. Obydwa okręgi wystawiły najsilniejsze reprezentacje, to też zawody były ciekawe i zgromadziły kilkuset widzów na trybunach. Uzyskane wyniki są naogół dość dobre.

W poszczególnych konkurencjach pierwsze miejsca zajęły: 60 m. i 200 m. — Staruszkiewiczówna (Pomorze) 8,2 sek. i 28,4 sek.; skok wdal — Świderska (Poznań) i Wiśniewska (Pom.) po 4,78 m.; wzwyż — Wiśniewska (Pom.) 1,38 m.; rzuty dyskiem i kulą — Gackowska (Pom.) 35,97 i 10,33 m.; oszczep — Kryżanka (Pozn.) 29,89 m.; bieg 800 m. — Mąkówna (Pom.) 2,46,2 sek. (nowy rekord Pomorza); sztafeta 4×100 m. — Pomorze (Skowrońska, Gackowska, Staruszkiewiczówna i Wiśniewska) 55,2 sek.; 80 m. przez płotki — Romanowska (Pom.) 15,5 sek.

SOKÓŁ ZWYCIĘŻA POLONIĘ W DRUŻYNOWYCH MISTRZOSTWACH LEKKOATLETYCZNYCH POMORZA

Ub. niedzieli odbyły się w Bydgoszczy zawody lekkoatletyczne o drużynowe mistrzostwo Pomorza pomiędzy reprezentacjami Sokoła bydgoskiego, a miejscową Polonją. Spotkanie wygrał Sokół 255:134 pkt. Poza konkursem wystąpił zawodnik poznański Klemczak, który w próbie pobicia rekordu Poznania w skoku o tyczce uzyskał 3,80 m.

Techniczne wyniki są następujące: 100 m., 110 przez płotki i w skoku wdal — Bociek (Sokół) 11,4, 18 sek. i 6,40 m.; 400 m. — Tietze (Polonja) 54,3 sek.; rzut kulą — Pawlewski (S) 11,[illegible] m.; dyskiem — Majtkowski (S) 35,[illegible] m.; skok o tyczce — Zakrzewski (P) 3,4 m.; rzut oszczepem — Mikrut (S) 51,01 m.; bieg 5.000 m. — Wojdecki (S) 16,22,8 (startował tylko Sokół); 3×1.000 m. — Sokół (Bogucki, Wojdecki, Kuligowski) 8,46,2 sek.; 4×100 m. — Polonja (Zakrzewski, Kapsa, Ziółkowski, Bagniewski) 46,6 sek.

Dzień w Bydgoszczy

Środa, dnia 16 września

Epilog sądowy zamachu rewolwerowego na astrologa bydgoskiego dobiegł końca

Niedoszły zabójca i samobójca skazany na 3 lata więzienia

W dniu wczorajszym przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy zakończył się proces przeciwko rolnikowi **Melchiorowi Domalskiemu** z powiatu chełmińskiego, oskarżonemu o usiłowane zabójstwo astrologa p. **Sękowskiego** w Bydgoszczy.

Jak sobie Czytelnicy zapewne przypominają, Domalski, który na mocy wyroku sądowego opuścić miał gospodarstwo p. Sękowskiego, dokonał w klatce schodowej przy ul. Marszałka Focha **zamachu rewolwerowego na astrologa.** W chwili, gdy p. Sękowski opuszczał biura swego adwokata, **Domalski oddał do niego kilka strzałów, raniąc go ciężko.** Po dokonaniu zamachu **Domalski usiłował pozbawić się życia,** jednak strzał ranił go tylko powierzchownie.

Astrolog po dłuższej walce ze śmiercią **opuścił łoże szpitalne z trwałym kalectwem.**

W dniu wczorajszym sensacyjna ta rozprawa o usiłowane zabójstwo dobiegła końca. Po wyczerpaniu postępowania dowodowego, **sąd ogłosił wyrok skazujący Melchiora Domalskiego na 3 lata bezwzględnego więzienia** z zaliczeniem aresztu prewencyjnego. Ponadto sąd przyznał p. Antoniemu Sękowskiemu kwotę 1.000 zł z tytułu powództwa cywilnego.

W motywacji wyroku sąd uzasadnił łagodny wymiar kary tem, **iż zamachowiec działał w stanie silnego wzruszenia psychicznego.**

Plastycy bydgoscy w Warszawie

30 prac w stołecznej „Zachęcie“

W sobotę, dnia 12 bm. odbyło się przy bardzo licznej frekwencji doborowej publiczności w salach **Tow. Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie** otwarcie kolejnej wystawy, w której po raz pierwszy bierze udział zwarta reprezentacja **plastyków bydgoskich.** Wystawę, która doszła do skutku dzięki poparciu prezydenta miasta p. **L. Barciszewskiego** oraz pomocy technicznej zarządu Muzeum Miejskiego, obesłali z pośród dziesięciu zaproszonych następujący plastycy bydgoscy: **Brzęczkowski, Frydrych,** obaj **Sajewscy, Hawryłkiewicz, Mokrzycki i Vaedtke.** Kolekcja zawierająca około 30 eksponatów, została dobrze rozplanowana w jednej z najładniejszych sal „Zachęty“ i przykuwa uwagę swą ciekawą postawą i nawskroś indywidualnem podejściem każdego z wystawiających do zagadnień sztuki.

Spodziewać się zatem należy, że wyniki wielkiego wysiłku bydgoskich plastyków, tworzących w tak trudnych warunkach, uzyskają tą drogą szersze uznanie.

DYŻUR APTEK.

— **Dyżur nocny aptek** do dnia 20 bm. włącznie pełnią: Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Mickiewicza 11, tel. 30-50 i Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, tel. 33-01.

— **Dziś we wtorek i dni następnych** na afiszu „Matura“, sztuka Fodora, która na sobotniej premierze odniosła niezwykły sukces artystyczny i kasowy.

Scena i kulisy

Z Teatru Miejskiego

Niebywały sukces artystyczny towarzyszy świeżo wystawionej sztuce W. Fodora **„Matura“** z gościnnym występem dyr. **Nuny Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej,** której kreacja Klotyldy Wimmer pozostawia niezapomniane wrażenie, jak również wnikliwa reżyserja znakomitej artystki przyczyniła się w znacznej mierze do niepowszedniego sukcesu. Wszyscy wykonawcy z p. p. Czechowską, Erhartówną Leńską, Michalską, Szabelakówną, Dytrychem, Jaglarzem, Koczanowiczem, Lochmanem, Nowakowskim, Połońskim, Serwińskim, i Szyndlerem na czele są przedmiotem gorących owacji ze strony widzów, którzy nie szczędzą frenetycznych oklasków nawet w ciągu akcji. „Matura“ która bawi i wzrusza ukaże się na afiszu dziś **w środę, piątek i sobotę.** Zaznaczyć należy, że świetny ten utwór Fodora z uwagi na krótki pobyt dyr. Szczurkiewiczowej grany będzie ściśle ograniczoną ilość razy.

W niedzielę popołudniu o godz. 16 po cenach zniżonych **„Wielki człowiek do małych interesów“** z dyr. Stomą wroli tytułowej.

KONCERTY

— **Przypominamy** o dzisiejszym koncercie-recitalu fortepianowym Stanisława Lewińskiego w auli Gimn. Kopernika. Recital Lewińskiego poświęcony jest utworom muzyki romantycznej i nowoczesnej. Bilety w cenie od 1 do 3 zł do nabycia przy kasie. Część dochodu przeznaczona jest na rzecz Koła Rodzicielskiego przy Gimn. Kopernika.

Repertuar widowisk

KINA:

ADRIA: „Walc królewski“ i bogaty nadprogram.
APOLLO: „Hrabina Marica“ i dodatek kolorowy „Papuzia poczta“.
BAŁTYK: „Zbieg z Jawy“ i „Grzesznik“.
KRISTAL: „Kwiat Hawai“ z Martą Eggerth i Iwanem Petrowiczem.
MARYSIEŃKA: „Syn admirała“.
REWJA: „Pat i Patachon jako bezdomni“, oraz „Niewidzialny promień“.

Przykład zdrowej inicjatywy prywatnej

Budowa olbrzymich stawów rybnych w pow. szubińskim

Meljorator bydgoski nawadnia 100 ha łąk hr. Żółtowskiego w Słupach

W dobie obecnego kryzysu materialnego i t. zw. kryzysu moralnego, o skutkach zdecydowanie ujemnych, na każdym prawie polu i w każdej dziedzinie życia zaznacza się zanik inicjatywy. Na destrukcyjnym podłożu „kryzysowym“ cierpi przedewszystkiem przedsiębiorczość prywatna, która w rozwoju swym napotyka na przeliczne trudności. Ujemne skutki kryzysu moralnego w bezwzględnej swej wartości przerastają znacznie smutny bilans kryzysu materialnego. **Dziś** ludzie nawzajem sobie nie ufają — powstała nowa odmiana kryzysu, „kryzys zaufania“... Safesy bankowe pękają wprost od nadmiaru złota — ale na rynku pieniężnym brak gotówki. Aby uzyskać 100 zł pożyczki, trzeba znaleźć nie jednego, ale trzech, lub nawet więcej „bezwarunkowo pewnych“ żyrantów...

W takich warunkach coraz rzadziej spotykamy się **z objawami rzutkiej, śmiałej, a mimo wszystko pozbawionej grubszego ryzyka inicjatywy.** Rzadziej jeszcze spotykamy się **z przedsiębiorczością i inicjatywą prywatną** opartą całkowicie na własnych siłach.

Niedawno temu, niedaleko od Bydgoszczy, w powiecie szubińskim rozpoczęto na wielką skalę zakrojone prace inwestycyjne, które stanowią jasną plamkę na tle opisanej sytuacji gospodarczej i służyć mogą jako **przykład wzorowej inicjatywy prywatnej.**

Znany meliorator bydgoski p. inż. **Horbaczewski,** techniczny kierownik budującego się **wału ochronnego nad Wisłą pod Solcem Kujawskim,** twórca szeregu poważnych prac melioracyjnych w powiecie bydgoskim **(w Augustowie** i in.) rozpoczął niedawno temu na terenie majętności Słupy w powiecie szubińskim budowę **olbrzymich stawów rybnych,** własności p. hr. **Edwarda Żółtowskiego.**

O rozmiarach kontynuowanych prac świadczą wymownie poniższe dane uzyskane od p. inż. Horbaczewskiego:

Stawy rybne w maj. Słupy zajmować będą obszar 400 morgów (100 ha). Koszt budowy wyniesie 61.000 zł. Kubatura grobli wyraża się cyfrą 40.000 m³. **Do zalania stawów potrzeba będzie 1.300.000 m³ wody!**

W roku obecnym nawodnione zostaną nieużyteczne dotychczas łąki o obszarze 160 morgów, co pochłonie około 20.000 zł.

Przy budowie stawów znalazło stałe zatrudnienie około 90 robotników, ponadto jeden technik i jeden stawowy — oprócz kierownika budowy inż. Horbaczewskiego.

Niemniej ciekawie przedstawiają się cyfry świadczące o rentowności prac inwestycyjnych. Według obliczeń kierownika budowy stawów, rentowność nakładu kosztów jest bezwzględnie zapewniona, gdyż na 1 ha stawów uzyskuje się przeciętnie po 250 kg przyrostu ryb netto, a zatem wydaje ca 10.000 kg., co stanowi wartość 13.000 zł, licząc po 1,30 złotych przeciętnie za kilo.

Zaznaczyć należy, iż cyfry odnoszące się do rentowności, które podaliśmy wyżej, **są raczej pesymistyczne,** gdyż 1 ha wydaje przeważnie więcej niż 250 kg przyrostu (300—400 kg); jak to np. miało miejsce **w Potulicach,** gdzie p. Horbaczewski wybudował stawy o powierzchni 700 morgów. **Nakład kosztów wynoszący 40.000 zł zamortyzował się w krótkim czasie, prawie że w roku.**

Gospodarstwa stawowe należą do **najlepszych i najbardziej dochodowych przedsiębiorstw,** to też liczba ich wzrasta stale — niestety jednak wciąż jeszcze w stopniu niedostatecznym.

O rozmiarach prac w Słupach na terenie majętności hr. Żółtowskiego mieliśmy możność przekonać się naocznie. Na łąkach w niewielkiej odległości od pięknych zabudowań gospodarczych i okazałego pałacu wre praca. Kilkudziesięciu robotników sypie wysoki na trzy metry wał, który ramieniem swojem zamyka potężny odcinek równinnej przestrzeni łąk. W pobliżu szemrze cicho rzeczułka, której zadaniem będzie nawodnić olbrzymi teren i dostarczyć blisko półtora miliona metrów sześciennych wody.

Kto następny do szeregu LOPP?

Bydgoski Obwód Miejski LOPP **codziennie rejestruje nowych członków.** W pierwszej dekadzie września br. zgłosiły swoje przystąpienie do tej organizacji następujące firmy: J. Sikorski, ul. Gdańska, K. Stenzel Jana Kazimierza, Gustaw Molenda i Syn, ul. Gdańska, Kabel Polski SA., ul. Fordońska 106. L. Ujma ul. Gdańska, Bata Plac Teatralny 4 B. Ziegelski, Pl. Teatralny 2, Czesław Borys Pl. Teatralny 2, St. Grzegorzewski Mostowa 9.

Wymienione firmy zostały zaopatrzone w tabliczki emaljowane z napisem „firma jest członkiem LOPP“.

Coraz więcej obywateli przystępuje do współpracy nad tworzeniem samoobrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w kraju.

Nie ociągajmy się z ofiarą na LOPP! — Choćby najskromniejsze świadczenia, lecz ze strony wszystkich, pozwolą pokryć nasz kraj lotniskami, zapełnią hangary samolotami, pozwolą zaopatrzyć osiedla nasze w niezbędny sprzęt dla służb i drużyn.

Wszyscy spieszmy więc do LOPP. Zgłoszenia przyjmuje Sekretariat Obwodu Miejskiego LOPP., Konarskiego 5a, telef. 36-70 codziennie od 10—14.

Godną poparcia instytucją kulturalno-oświatową u ujścia Wisły jest Gdańska Macierz Szkolna. Składajcie ofiary na konto PKO 192319.

Programy radiowe

Środa, 16 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6,30 Pieśń — Gimnastyka. 6,50 Muzyka (płyty). 7,20 Programy lokalne. 8,00 Audycja dla szkół. 11,30 Audycja dla szkół: a) „Co mówiono na podwórku o ziemniaku i ogórku" — pogadanka dla dzieci młodszych — wygł. Józef Sorokowicz; b) Muzyka Programy lokalne. 12.13 Dziennik południowy. 12,23 (płyty). 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03 Programy lokalne. 13,10 Chwilka gospodarstwa domowego. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 „Niezwykła przygoda Jędrka i Felka" — słuchowisko Benedykta Herzta dla dzieci. 16,15 Trio Salonowe P. R. 17,00 Koncert w wyk. Małej Ork. P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego z udziałem Mieczysława Saleckiego (śpiew). W przerwie: „Niedoszli samobójcy" — skecz E. Merricka, w tłum. Wandy Peszkowej. Udział biorą: Fel. Chmurkowski i Jacek Woszczerowicz. 18,00 „Toaleta poranna Napoleona", felieton wygłosi Wanda Trzaska-Durska (ze Lwowa). 18,10 Programy lokalne. 19,00 Pogadanka aktualna. 19,10 Utwory skrzypcowe w wyk. Antoniego Szafranka. 19,30 Utwory wokalne Franciszka Schuberta w wyk. chóru solistów przy Konserwatorium P. T. M. pod dyr. Jerzego Kołaczkowskiego i Stefana Śnieżka (śpiew) (ze Lwowa). 20,00 Programy lokalne. 20,30 „Z wędrówek po prowincji". 20,45 Dziennik wieczorny. 20,55 Pogadanka aktualna. 21,00 Koncert Chopinowski w wyk. Józefa Śmidowicza: 1) Polonez B-dur (pośmiertny); 2) Rondo Es-dur op. 16; 3) Sześć preludiów z op. 28: Fis-dur, As-dur, es-moll, f-moll, b-moll, Es-dur. 21,30 Arie i pieśni w wyk. Janiny Hupertowej (mezosopran). 22,00 Wiadomości sportowe. 22,15 „U stóp Fudżijamy" — migawki muzyczne w oprac. Celiny Nahlik i Itaru Maruo (ze Lwowa). 23,00—24,00 Program lokalny dla Warszawy.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

7,30 Program na dzisiaj. 7,35 „Parę informacyj". 7,40—8,00 Muzyka popularna — płyty. 12,03—12,13 Recytacja prozy: Fragmenty z powieści „Chłopi" Wł. Reymonta. 12,23—13,10 Fragmenty operowe — płyty. 14,30—15,30 Tańce i piosenki — płyty. 18,10 Okolice starego Torunia, pog. wygł. Zygmunt Mocarski. 18,20 Węgierskie wino — płyty. 18,35 Pogadanka społeczna. 18,40—19,00 Koncert reklamowy. 20,00—20,30 Koncert życzeń — radiosłuchacz ma głos.

ZAGRANICA.

19,45 Beromuenster. „Jan z Paryża", opera Boieldieu'go. 20,50 Oslo. Symfonja Nr. 5 Czajkowskiego. 21,15 Paris P. T. T. Muzyka kameralna.

Giełdy

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 15 września 1936 r.

Ceny orjentacyjne: pszenica 22—22,25; groch Wiktorja 20,00—23,00; reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Obroty: żyta 815, pszenicy 257, jęczmienia 1023, owsa 40.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ
z dnia 15 września 1936 r.

Dewizy

Belgja 89,70—89,68—89,52; Berlin 212,36—212,78—211,94; Gdańsk 100,20—99,80; Amsterdam 360,60—361,32—359,88; Kopenhaga 120,29—119,71; Londyn 26,90—26,97—26,83; Nowy Jork czeki 5,31¼—5,32½—5,30; Nowy Jork kabel 5,31 3/8—5,32 5/8—5,30 1/8; Oslo 135,43—134,67; Paryż 34,97—35,04—34,90; Praga 21,96—22,00—21,92; Sztokholm 138,75—139,08—138,42; Zurych 173,05—173,39—172,71; Wiedeń 99,20—98,80; Medjolan 42,00—41,80; Helsinki 11,88—11,82; Montreal 5,31½—5,29.

Tendencja: słabsza.

Waluty

Belgi belg. 89,88—89,45; dolary amer. 5,32—5,29; dolary kanad. 5,31—5,28; floreny 361,32—359,60; franki franc. 35,04—34,88; franki szwajc. 173,39—172,55; funty ang. 26,97—26,81; guldeny gd. 100,20—99,80; korony czeskie 20,10—19,70; korony duńskie 120,29—119,45; korony norw. 135,43—134,45; korony szwedzkie 139,08—138,10; liry włoskie 36,50—34,50; marki fińskie 11,88—11,60; marki niem. 138,00—133,00; szylingi austrj. 99,00—98,00; marki niem. sr. 149—144.

Akcje

Bank Polski 103,50—103,00—104,50; Cukier 26,75; Węgiel 15,50; Lilpop 13,25; Ostrowiec 30,75; Starachowice 35,10—35,50; Haberbusch 39,50.

Tendencja: mocniejsza.

Papiery wartościowe

3 proc. poż. inwestycyjna II em. 64,25, serje 77,00; konwersyjna 50,00—50,50; dolarowa 66,00; 4 proc. poż. premj. dolar. 46,00—46,50; stabilizacyjna 56,00—57,50 (ost. drobne); 4 i pół proc. P. Z. K. 42,25—42,50 serja „k"; 4 i pół proc. ziemskie 45,50—45,63; 5 proc. Warszawy stare 54,50, nowe 54,50—54,25—54,50; Lublin nowe 40,00; 5 proc. Siedlec nowe 28,50, stare 35,00. Tendencja: dla pożyczek i dla listów mocna.

Komisarz Rządu w Gdyni

Nr. IV. B. 2-20/ Gdynia, dn. 10 września 1936 r.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU.

Ogłaszam niniejszym przetarg nieograniczony na budowę części Łazienek Nadmorskich w Gdyni—Orłowie.

Szczegółowych informacyj można zasięgać w Komisariacie Rządu Referat Budowlany (pok. 62) w godzinach 10—12, gdzie również można nabywać podkładki do przetargu po wpłaceniu do Kasy Miejskiej 10,— zł i okazaniu pokwitowania.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Oferta na budowę Łazienek", sporządzone na drukach urzędowych, należy składać w Komisariacie Rządu pokój 9 do dnia 25 września br. godz. 12.

Otwarcie ofert nastąpi tegoż dnia o godz. 12,15 w sali Rady Miejskiej (ul. Świętojańska 111) w obecności oferentów względnie ich pełnomocników.

Do oferty należy dołączyć pokwitowanie Kasy Miejskiej na złożone wadium w wysokości 2.500,— zł (dwa tysiące pięćset złotych) oraz wyciąg z aktualnego rejestru handlowego.

Zastrzegam sobie prawo dowolnego wyboru oferenta niezależnie od oferowanej sumy oraz unieważnienia przetargu w części lub całości bez odszkodowania.

Komisarz Rządu w. z.
(—) Inż. Wł. Szaniawski,
Wicekomisarz Rządu.

Zlecenie Nr. 401. (6036

PRZYDZIAŁ DEWIZ Z POLSKICH ZAPASÓW DEWIZOWYCH.

Gdańska Izba Handlu Zagranicznego prosi, by podania o przydział dewiz polskich z zapasów dewizowych na czas od 15 do 30 września zostały złożone na przepisowych formularzach najpóźniej do dnia 17. września 1936 r. (6035

Gdańsk, dnia 14. września 1936 r.

Gdańska Izba Handlu Zagranicznego.

Zlecenie Nr. 795/IX. (6105

Urząd Skarbowy w Toruniu podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 18. IX. 1936 r. o godz. 10 odbędzie się w Składnicy Urzędu przy ul. Piekary 4 sprzedaż licytacyjna 4.300 kg stali angielskiej w prętach, 5 biurek, 1 tambanku, 4 wag, 20 beczek dyktowych, 2 aparatów do przebierania kawy, 20 imbryków, 7 waz do zupy, 5 krzeseł, 1 platformy jednokonnej i 3 stołów.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 17 września 1936 r. o godz. 11 podpisany Komornik sprzeda w drodze licytacji publicznej najwięcej dającemu za gotówkę w Szynwałdzie pow. Grudziądz u p. Aleksandra Straszkiewicza: żyto w snopach, złożone w stodole, zawartości ziarna 40 ctr. oszacowane na łączną sumę 560,— zł, które oglądać można w czasie i miejscu wyżej podanym. (6120

(—) Michał Dobrzański,
Komornik Sądu Grodzkiego Rew. II w Grudziądzu.

Km. 1780/35. (6119

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego rew. I w Grudziądzu Stanisław Lewicki, zamieszkały w Grudziądzu na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 22 września 1936 r. o godz. 10 w Grudziądzu odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: 1 lustro z podstawką, 1 bufet stary styl, rzeźbiony, 1 kanapa pluszowa, 2 fotele pluszowe, 1 dywan, 3 pary firan z drążkami mosiężnemi (siatkowe), 1 stół rozsuwany, oszacowanych na łączną sumę 700 zł. Powyższe ruchomości oglądać można w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 10 września 1936 r.

(—) Lewicki,
Komornik Sądu Grodzkiego.

Znak akt: Km. 227/36 i Km. 386/36.

OBWIESZCZENIE O DRUGIEJ LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Pucku Treter Stanisław, mający kancelarję w Pucku ul. Sobieskiego Nr. 1, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 22 października 1936 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Pucku odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużników Klemensa i Marji Kuchnowskich w Pucku, nieruchomości: Puck, wykaz L. 605, położonej w Pucku, a zapisanej w księdze wieczystej Sądu Grodzkiego w Pucku. Do powyższej nieruchomości należą: 2 budynki mieszkalne, stolarnia, ustęp i parcela zabudowana o powierzchni 497,00 m².

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 23.278 gr 59, cena zaś wywołania wynosi zł 15.519 gr 06 (t. j. ⅔ części sumy oszacowania).

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł 2327 gr 85.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznem obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-tej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Pucku, ul. Prezydenta, sala Nr. 1. (6037

Dnia 12 września 1936 r.

Komornik:
(—) St. Treter.

ZARZĄD MIEJSKI W GRUDZIĄDZU
ogłasza
KONKURS
na stanowisko Kierownika Samodzielnego Referatu Kontroli Ogólnej.

Kandydaci winni odpowiadać następującym warunkom:

1) obywatelstwo polskie,
2) nieprzekroczony 40 rok życia,
3) wykształcenie zawodowe w zakresie kasowości,
4) praktyka w służbie samorządowej.

Uposażenie według grupy VIIa (obliczone na podstawie rozporządzenia z dnia 30 XII 1934 r. — Dz. U R. P. Nr. 118, poz. 1073).

Oferty należy nadsyłać do Zarządu Miejskiego Wydział Ogólny do dnia 30 września br., z załączeniem uwierzytelnionych odpisów dokumentów osobistych i świadectw, własnoręcznie napisanego życiorysu i adresu osób, mogących udzielić referencji. (6122

Prezydent Miasta:
(—) Włodek.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski podaje do wiadomości, że na podstawie art. 30 rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 16. II. 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli w nowym brzmieniu z dnia 14. I. 1936 r. (Dz. U. Nr. 56 z dnia 22. VII. 1936 r. poz. 405), został wyłożony do publicznego przeglądu uchwalony przez Radę Miejską

plan zabudowania,

obejmujący obszar ca 24,33 ha, odgraniczony: z północy — ul. Curie-Skłodowskiej, ze wschodu — ul. Pestalozziego, z południa — ul. Promenada, z zachodu — ul. Wesołą.

Zainteresowani mogą zaznajomić się z tym planem w biurze Wydziału VIII (Budownictwa), Oddziału Urbanistycznego Zarządu Miejskiego, ul. Jana Kazimierza 5, II piętro, w okresie 3-tygodniowym, t. j. od dnia 17 września 1936 r. do dnia 12 października 1936 r. w godzinach od 8—13 codziennie z wyjątkiem dni świątecznych.

Po upływie tego okresu, w terminie dalszych dwóch tygodni, t. j. od 13 października 1936 r. do dnia 27 października 1936 r. interesowani mogą wnosić zarzuty przeciw temu planowi do w/w Urzędu w godzinach, jak podano wyżej. (6130

Bydgoszcz, dnia 15 września 1936 r.

Za Prezydenta Miasta
Naczelnik Wydziału
(—) Inż. Arch. Seidel,
Radca Budownictwa.

DROBNE OGŁOSZENIA

SWETRY

pulowery, mundurki wełniane à la Bleylego, berety, rękawiczki, wełnę pończoszniczą i swetrową

w wielkim wyborze poleca najtaniej

PAWILON POŃCZOCH

TORUN, Król. Jadwigi nr. 12/14.

TORUŃ

Smaczne!

Śniadania
Obiady
Kolacje

węgorz w galaretce, noga wieprzowa, flaki i t. d. wydaje po niskich cenach. Toruń, ul. Kopernika 14. 6127Ck

Teraz najlepszy czas oddać

FUTRO

do naprawy; reparacja, przefasonowanie, podfarbowanie zrudziałych futer tanio wykonuje pracownia kuśnierska, **Fr. BIAŁKOWSKI**, Toruń Kopernika 41. 5786Ck

SPRZEDAŻ

Maszynę

do pisania, podróżną sprzedam bardzo tanio. Toruń, Podmurna 44, I. p. 6125C

Willa

3-mieszkaniowa na Bydgoskiem, 2×5 pokoj. mieszkanie z wszelkiemi wygodami. Słoneczne, ładny ogród, blisko miasta. Dług 10.000 zł b. gospodarza, amortyzacja. Cena 30.000 zł, razem z długiem. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza" (6116Ck

Oliwy

smary. tawot karbolineum

Kit

szklarski gwarantowany na czystym pokoście

Kamień

do pszenicy, trucizna na wszelkie robactwo

Szczotki

pendzle, wycieraczki, płaty

Farby

pokost, lakiery, terpentyna

Frotery

wióry, froterówki, skurzawki

Swiece

gromnice i pokojowe

kupujesz najkorzystniej, bo towar solidny

w Hurtowni

Jan Kapczyński

Szeroka 35. 5894

KAWY
HERBATY
KAKAO

kupuje się najlepiej u 5887Ck

St. Kuczkowskiego

Toruń, Król. Jadwigi 9. Tel. 2227

Przyjmuje asygnaty Kredyt

Dom

z dwoma mieszkaniami po 2 pokoje kuchnia, gospodarczy budynek, ładny ogród, dobre położenie, bez długu. Cena 13.000 zł. Oferty do „Dnia Pom." ze znaczkiem. (6115Ck

Dom

dochodowy na Bydgoskiem z ogrodem i garażem, dobry punkt. Dochód roczny 3.438 zł. Mieszkanie 1×4 pokoj., 2×3 pokoj., 4×2 pokoj., 1 duży pokój i duża kuchnia. Dochód na czysto 2.243 zł, dług 2.035 zł. Cena z długiem 26.000 zł. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom.". (6114Ck

Dom

dochodowy, około 25 lat stary, 4 piętra, 2 składy, dobra budowa. Dochód roczny 8.000 zł. Cena 63.000 zł, wpłata 25.000 zł. Mieszkanie z wszelkiemi wygodami. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6113Ck

Tynki szlachetne

stopnie i posadzki lastricowe (sztuczny marmur) po cenach zniżonych wykonuje

F-a M. Czubek i Ska

Hurt. Mater. Budowlanych Piernikarska 3/7 tel. 1643. 5187

Dom

dochodowy 2.480 zł rocznie na przedm. Torunia z dużym owocowym ogrodem i ze składem, wjazdem w podwórze, gospodarczy budynek. Cena 13.000 zł, wpłata 9.500 zł, reszta 3 lata. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom.". (6112Ck

Dom

dochodowy z 5 składami, 4-piętrowy. Dochód roczny 26.000 zł. Cena 220.000 zł, wpłata 120.000 zł. Dom z wszelkiemi wygodami. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6111Ck

Tapety

listwy, poleca tanio hurtownia drogerja T. Rzymkowski. Toruń, ul. Szeroka 43. (6102

Dom

nowy, 4 piętra ze składami i ogrodem, wolny 15 lat od podatku. Roczny dochód 5.580 zł, dług 8.000 zł, amortyzacja. Cena razem z długiem 52.000 zł. Mieszkanie 4-ro pokojowe z wszelkiemi wygodami. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6107Ck

Dom

z dochodem rocznym 6.600 zł, 4-piętrowy, dobra budowa, 3 składy. Cena 56.000 zł, dług 4.000 zł. Wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6106Ck

Dom

nowowybudowany na przedm. z ogrodem, wolny 15 lat od podatku. Dochód roczny 4.500 zł na czysto. Wszelkie wygody. Cena 45.000 zł, wpłata 35.000 zł, reszta amortyzacja na 20 lat. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6110Ck

ARTYKUŁY
kanalizacyjne i sanitarne
Urządzenia kąpielowe

poleca tanio

P. Tarrey, Toruń

Tel. 2093, St. Rynek 23.

5362

Dom

na Bydgoskiem, masyw., 4 piętra, 2 składy. Dochód roczny 8.600 zł. Cena 53.000 zł., dług 15.000 zł, odchodzi od ceny kupna. Dobra budowa. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6109Ck

Jak Cię widzą Jak Cię piszą

Przed czyszczeniem Po czyszczeniu

Odzież splamioną i znoszoną chemicznie czyści i farbuje

Barwa-Kałamajski

5893 **Toruń, Szeroka 21.**

Dom

nowy ze składami na Bydgoskiem, 3 piętr., 8 mieszkań 4, 3 i 2 pokoj. z wygodami. Roczny dochód 6.500 zł na czysto. Dług 15.000 zł, amortyzacja na 35 lat. Cena razem z długiem 65.000 zł, wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6108Ck

Dom

1 piętrowy z oficyną, 2-piętrowy za 40.000 zł. sprzedam. Adres wskaże filja „Dnia Pom." Toruń, ul. Szeroka 42 I ptr.

Meble

wszelkiego rodzaju najtaniej kupisz tylko Toruń, Prosta 5! Przekonaj się — Spamiętaj, Powiedz — drugiemu. 3865

Dom

na czysto z dochodem rocznym 13.000 zł, z wszelkiemi wygodami, cena 110.000 zł, wpłata 85.000, reszta amortyzacja na 45 lat. Znaczek na odpowiedź. Oferty „Dzień Pom." pod 5129.

Oliwy

do maszyn, Smarowidła na osie, Tran na skórę, Szczotki, poleca tanio Drogerja

Gałdyński

Szeroka 9. 5409C

Przybory do centr. ogrzewania
Armaturę wodną i parową
Materiały kanalizacyj,
Łazienki
Okucia do piecy
Metale
Pompy
Narzędzia

poleca 6104

Z. Stamm, Toruń

Kopernika 45. Telef. 2610

Bar

i butelkowa sprzedaż, główna ulica z powodu choroby sprzedam. Cena 7,500 zł. Odpow. na pism. za załącz. znaczka. Oferty do Adm. „Dnia Pomorza" pod nr. 5116 Ck.

MIESZKANIA WOLNE

Mieszkanie

5 pokojowe z łazienką na Bydgoskiem Przedmieściu od zaraz. Wiad. filja „Dnia Pomorza" Toruń. Szeroka 42 I p. (5701C

Mieszkanie

3 pokojowe z kuchnią do wynajęcia. Wiadomość w filii „Dnia Pomorza", Toruń. 5834Ck

Mieszkanie

4 pokojowe z kuchnią do wynajęcia. Wiadomość w filii „Dnia Pomorza" Toruń 5833Ck.

Mieszkanie

4-pokojowe, komfortowe, pokój dla służby, ogród. I. piętro, Legjonów 27, do wynajęcia. Wiadomość: telefon 1945, seminarjum męskie, 6128C

Mieszkanie

5-pokojowe, kompletnie wyremontowane, Bydgoskie, 1. X. wynajmę. Toruń, Sienkiewicza 13 m. 3, telefon 2457. 6045Ck

Mieszkanie

6-pokojowe, willa, Bydgoskie, blisko miasta, 1. X. wynajmę. Toruń, Sienkiewicza 13, telefon 2457. (6046Ck

Mieszkanie

2 pokojowe z kuchnią i przedpokojem wydzierżawię. Adres wskaże filja „Dnia Pomorza", Toruń, ul. Szeroka 42 I p.

Mieszkanie

5, 6 i 3 pokojowe na 2-gim piętrze w centrum miasta do wydzierżawienia. Oferty do Adm. „Dnia Pomorza", pod nr. 5116 Ck.

Mieszkanie

4-pokojowe, komfortowe do wynajęcia. Wiadomość: Mickiewicza 1-3 m. 3 (godz. 11—13) Toruń. 5999 Ck

MIESZKANIA POSZUKUJĄ

1 pokojowego

mieszkania z kuchnią na Bydgoskiem poszukuję. Zgł. do Adm. „Dnia Pomorza" pod „A. K."

Mieszkania

2-pokojowego z kuchnią na Jakubskiem Przedm. lub na Mokrem poszukuje podofic. zaw. od 1. X. Oferty „Dzień Pomorza" Toruń. 6126Ck

POKOJE WOLNE

2 pokoje

komfortowo umeblowane, słoneczne, z wszelkiemi wygodami dla inteligentnej samotnej osoby zaraz do wynajęcia. Oglądać można od godz. 11-tej—17-tej. Toruń, Bydgoska 58, II. ptr. m. 6. 5671Ck

Pokój

umeblow. z wszelkiemi wygodami do wynajęcia. Mickiewicza 107, m. 2.

Giełda pracy

Młody zbożowiec

z dobrą praktyką, piszący biegle na maszynie i pragnący rozszerzyć swe wiadomości w branży nasiennej może się zgłosić na stanowisko młodszego pomocnika. 6010

Oferty tylko piśmienne przyjmuje:

***B. Hozakowski*, Toruń**

Skład i Hodowla Nasion *Skrytka Pocztowa nr. 1*

POSADY WOLNE

4-ch strycharzy

do wyrobu cegły systemem nowoczesnym, potrzebuje od zaraz cegielnia. Warunki: 5 do 6 zł. dziennie. Zgłosz. przyjmuje filja Adm. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5836

Kotlarza

do napinania blachy 1½ mm, potrzebuje od zaraz fabryka maszyn.

Warunki według umowy. Zgłoszenia przyjmuje filja Adm. „Dnia Pomorza, Szeroka 42. (5837

Panna

z większego gospodarstwa, szuka miejsca jako pomocnica domowa. Dobre świadectwa. Wymagania skromne. Oferty do filji „Dnia Pomorza" Toruń, Szeroka 42. 6124 C

POSAD POSZUKUJĄ

Kowal

podkuwacz, posiada ponadto znajomość budowy wozów; żonaty.

Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5840

Elektromonter

obznajmiony z pracami adjofonicznymi, kawaler referencje pierwszorzędne. Oferty do filji Adm. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5839

Chemotechnik

z ukończoną szkołą farbiarską Kleefeld. Specjalista na farby, lakiery i pokosty.

Oferty do filji „Dnia Pomorza" Toruń, Szeroka 42. (5838

Slusarz

mechanik oraz palacz egzaminowany z długoletnią praktyką. Żonaty. Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5841

Szofer

mechanik, z prawem jazdy na wszelk. rodzaju pojazdach mechanicznych. Żonaty. Oferty do filji Adm. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5842

Maszynistka

ze znajomością buchalterji. Posiada znajomość języka niemieckiego.

Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5844

Buchalter

bilansista. Wykształcenie maturalne, 14 lat pracy zawodowej. Pierwszorzędne świadectwa.

Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5845

Zegarmistrz

wszechstronnie wykwalifikowany w swoim zawodzie, ponadto znajomość reparacji liczników gazowych, wodociągowych i elektrycznych.

Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5846

Technik

budowlany z ukończonem Technicum budowlanem w Warszawie. Znajomość języków: niemiecki, francuski, hiszpański i rosyjski.

Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5843

W PODRÓŻY.

— Czy nie zapomnieliśmy czego? 6 walizek, 11 paczuszek, pudło z kapeluszami, parasol...
— Rety, zostawiliśmy dziecko w poczekalni...

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Wacław Wytyk, Toruń, ul. Mickiewicza 41.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. **Omyłki**, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann**, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Wacław Górnicki**, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — redaktor odpowiedz. na Gdynię: **Wiktor Mielnikow**, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: **Wacław Gańcza**, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Leon Formański**, Tczew, Kościuszki nr. 1.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow udziałami w Toruniu. **Za ogłoszenia odpowiada Administracja.** Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.